

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer, t. i. vasárnap és esütörtökön. Előfizetheti helyben a szerkesztő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik szám alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egyébutt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupan a bécsi es. f. postahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Értesítőben mindenféle hirdetésnek s pontosan és jutányosan közöltetik.

F. é. april elejétől június fogytáig járó évnegyed es előfizetést postán 3 ft 30 krral, helyben borítéktalanul 2 ft 40 krral; April elejétől december végeig járó 3/4 évi előfizetést pedig postán és helyben borítékosan 9 frt, helyben borítéktalanul házhozhordással 7 frt 30 p.krral testvér lapjaira elfogad a' szerk.

FOGLALAT. Magyar- és Erdélyország. (Kinevezések's elölételesek; egy szó azokról, miktől elszokunkk soha sem kellene Fáy Andrásról; Pestmegye évnegyed es közgyűlésének folytatása; erdélyi ügyek; gyoroki közlemény nevelési ügyben; a tengerhajó társaság első közgyűlése; az ideai iparműkiállítás megnyitási iról; nyilatkozat a gyermekgyógyászat ügyében; Debreczenben takarékpénztár alakító részvényes társaság; a testgyakorló iskolának leendő megnyitása; budapesti napló.)

Amerika (Az Oregon feletti vitaközösök a tanácsban ismét felvéve; közlekedési gyorsaság; Peel tervének hatása Amerikában; elegy.)

Franciaország. (A parlamenti reform feletti vita a követkamrában megkezdve; Dumas Sándor engedélyt kap új színház-alapításra dramák és vígjátékok számára; elegy.)

Anglia (Az ir kényszerítő bill a fel-árházban választvánnyilag elfogadtatott; hadsereg-szaporítás; O. Connell az alsóházban; elegy.)

Engyelország. (Az elfojtott leagyel lázadás irányát's merényeit fejtegető tudósítás.)

Értesítő.

Magyar- és Erdélyország.

Ő es. ap. kir. felsége a szombathelyi székes káptalanban következő kanonokokat n. m. Laky Károlyt olvasó, Krancsics Józsefet éneklő, Németh Jánost örkanonokká, Sepey Vince kanonokot pedig pápóci perjellé; továbbá Mislín Jakab áldozóp. dégi ezimzetes apáttá, ugy szinte Máczy Imrét a' kassai papnövevényekhez gyóntatóját a' kassai kir. akademia aligazgatójává kinevezni, P yrker László egri patriarcha-érseknek a' jeni egyetemétől nyert bölesészet-tanári oklevél, ugy szinte Kardhoró József chinorányi ellenörködő sómázsztimesternek a' frauendorf kertművelőtársulattól megküldött levelező-tagsági oklevél elfogadhatósát kegy. megengedni's Persich Miklóst, a' károlyvárosi k. harminczadnál áruvizsgálatot legkegy. nyugalmazni méltózt.

Szokoly Tamás, nagyváradi kir. kamarai kasznár f. évi mártius 3kán meghalálzott.

Egy szó azokról, miktől elszokunkk soha sem kellene. A Budapesti Híradó, a' maga 318,49 és 51. számaiban noha csak kikapkodott szavakban azon cikket meg czáfolgatá, mely a' Jelenkor febr. 22d. számában jelent meg's czáfolatának e' ezimet akasztá felibe: „még egy szó azokról, a' miktől elszokunkk kellene. Engedje meg a' tisztelt czáfolat-író, hogy ellen-czáfolatommak viszont e' ezimet adhassem: egy szó azokról, a' miktől elszokunkk soha sem kellene. Mondhatom ezim köre aligha szűkebb, mint amaz; ámbar amaz alá is bizony sokat tudnék sorozni még.

Nem kellene elszokunkk szem előtt tartásától annak, hogy alkotmányos országban élünk, mellyben a' haladási reformoknak akként szükség létesülnök, hogy azok mindazon alkotmányos elemekkel és garantiákkal bírjanak, mik a' nemzetet absolutismus önkénye ellenében teljesen biztosíták; hogy felülről jövő oly haladási engedélyek, mik alkotmányos garantiákkal nem bírnak, legyenek azok különben bár legjobbak, nem egyebek, mint kénytől, időtől és föltételektől függő gratiáék, mik alkotmányos polgárt meg nem nyugtathatnak; továbbá, hogy helyzetünk más mint azon országoké, mikre hivatkozni szeretünk, mert nekünk nem minden érdekeink ugyanazok az örökös tartományok érdekeivel, míg fejedelmünk ugyanaz, és nincs felelős miniszteriumunk, melly lelépni kénytelenítették, mihelyt az a' nemzet bizalmát bírn megzúnt; végre hogy nálunk a' reformoknak, nem csupan formulázásból és tatarozgásból szükség állaniok, hanem hol elemek hiányzanak, új elem-alkotásból is, mi nem mindenkor történhetik a' kaszok és corpus-juris avit formulái után'sat. Ezek szemelőtt tartásától nem kellene elszokunkk, s ha el nem szoktunk, akkor egyszersmind corollariumok gyanánt tisztán állandnak szemünk előtt e' következő tanok is:

1ször. Hogy alkotmányos honfi nem ohajthat másképp létesített oly reformokat, mik nemzet részéről alkotmányos garantiákat kívánnak, mint egyedül törvényhozás után.

2ször. Hogy diéták között, úgy a' kormányt, mint nemzetet, csak kezdeményi, legfőlebb is előkészítési jog és szerep illetheti mindazon reformokra nézve, mik a' kölcsönös garantiák megadhatásánál fogva a' törvényhozásra tartoznak. Különben ha e' jog és szerep szinte a' létesítésig terjesztetnék ki, megtörténhetnék, mi történt's történi is, hogy a' kölcsönös garantiák mellőzhetnének; nevezetesen a' kormány létesítése csökkenthetné az alkotmányos elemet és garantiákat, és így a' nemzet nem lenne biztosítva, a' nemzet létesítéséből pedig hiányozhatnék a' monar-

chial elem's így a' kormány nem fogna bírhatni elegendő erővel a' törvények végrehajtására's fentartására.

3ször. A' kormányt nálunk, hol olykor az örökös tartományok érdekei tusában állnak a' miénkkel, s hol felelős miniszterium nincs, épen nem oldja fel reformok létesítésére azon tekintet, hogy ő erősebb's így több és hatalmasabb eszközzel bír a' létesítésre, mint a' nemzet és annak ellenzéke. Én örülök ezen kormányi erőnek és hatalmas eszközöknek, de már meghozott törvény után, nem pedig előtte. Sőt épen e' hatalom és erő, nem ugyan gyanúsításra vagy bizalmatlanságra: de még is ovakodásra int engemet's alkotmányos országban az ovakodás inkább köteleget mint vétek; mert erőnek és hatalomnak, még jó akarat mellett is, gyakran tö-szomszédja az önkény, és sajnosan tudjuk: mily nehéz kijavításaihoz jutunk a' létesítésben elkövetett hibáknak. A' kormány legyen erős és hatalmas a' törvények végrehajtásában és fentartásában's e' tekintetben dobogó mellet buzgok diésősége mellett; de a' törvények meghozásában és mintegy áthajtásában, megvallo—erejét, hatalmát, az alkotványoson tul kiüntetni nem ohajtom.

4ször. És ugyanezért, nem látom szükségét annak, hogy a' kormány magának többséget szegődtessen. Ha a' kormány csak előkészít diéták között's formulázásából, miként tiszt. czáfolóm szól, ki nem feleli az alkotványos garantiákat, bizonyos lehet abban, hogy többsége leend a' diétán; mert hiszen az ellenzék is részén lesz, a' többi diéta pedig úgy is monarchiai elemül fogva övé. Ha pedig pusztán vagy oly tulnyomólag monarchiai elemü törvényeket kívánna keresztül vitetni többségével a' diétán, miktől a' nemzeti garantiák hiányzanak; úgy valóban a' többségszegődtetés nem fogna lehetni tiszta külféji; s ugyanezért cikkemben azt kormányunkról feltenni sem akarom; s annál inkább lepettem meg tiszt. czáfolómmak abbéli nyílt vitatása által, hogy a' kormánynak mindenestre többséget szükség szegődtetnie. Nem kell feledniük azt, hogy a' kormány, bármi többséggel bírjon is az ellenzék, mindenkor fedve van az ellen, hogy oly törvény hozassék a' diétán, mellyből a' monarchiai elem kihagyatnék; mert hiszen a' felső táblának, mint mérseklő testületnek és saját magának felőjában elég hatalmas ovószér van illyesek ellen; de legyen szives megmondani tiszt. czáfoló ur: mi foghatja biztosítani a' nemzetet a' felől, hogy a' hozandó törvényekből alkotványos garantiái ki nem hagyatandnak, ha a' kormány feljogosítottnak érzendi magát, diéták között nemcsak előkészítésig hanem szinte a' létesítésig terjeszteni ki kezdeményi jogát, jogosítottnak törvény formulázásai keresztülvitelére még többséget is szegődtetni maga számára? Ki tagadná azt, minthogy kormányunknak is, mint mindennek, ki jót létesíteni kíván, a' közzvélemény kedvezésére szükség van; de e' kedvezést, czélszerűen, jogosan és méltósággal nem többség-szegődtetés, hanem épen az igazság azon szent fátylójának szétvilágoltatása által érhetni el, mit cikkemben az ellenzék kezébe adék. Ha ezt kormányunk maga kívánja alkotványosan kezébe fogni, üdvözlem szent szándékát, miként új kelő napot, s ez esetben annyi millió fogja velem együtt üdvözleni őt, hogy valóban többség-szegődtetésre szüksége nem leend.

5ször. Nemzet részéről, igen is, ellenzékétől várom a' reformok kezdeményi működését, nem mintha többsége által elegendő lenne annak diétán lehető áthajtására is, hanem, mert pártja színéhez tartozik előre törni és lobogtatni a' nemzeti haladás lobogóit. Azonban értsük egymást. Ne vélje senki, hogy hiúság gyötör's méltánytalan kíváncs lenni egy más párt ellenében akkor, mikor magamé iránt tulajdonosan is megadó vagyok. A' pártok színei árnyéklatokban gyakran összefolyanak's nem tagadom, hogy ismértem's ismértek conservatív férfútt, kit szivesebben üdvözlek hon és haladás emberének, mint némely hiúság-körös ellenzékést. Azt hiszem, oppositói oly tag, ki a' reformoknál a' kellő monarchiai elemet és hatalmi szükséges garantiákat szinte megadatni kívánja, s oly conservatív, ki azon reformoknál, az alkotványos's nemzeti garantiákat és demokratiai (nem demagógiai) eleméből annyit, mennyi nemzet szabadságára's biztosítására elegendő, szinte megadatni sürgeti, azonban egyik úgy mint másik, kaszti tekintet nél-

kül minél szélesebben ohajjja kiterjeszteni de józanul, minden honlakosra, az alkotványt úgy jótékonyágit mint terheit — szinte a' készszoritásig közel állnak egymáshoz. De itt általányosan a' pártok színezeteiről van szó. Tekint-sük a' dolgot közelebből. Megmondám véleményemet, miként én, a' reformok kezdeményi jogát, diéták közt is, szivesen megismérem nem kevésbbé a' kormány mint a' nemzet részéről, sőt azt is, hogy a' kormány inkább hatalmában álló eszközeinél fogva, előkészítéseket is tehet és kész reformi javaslatokat terjeszthet a' diéta elibe; abban azonban lényegesen különbözöm czáfoló urtól, hogy ő a' törvényformulázás alatt kissé többet látszatik érteni, mint pusztán törvényjavaslatot, s hogy ő többséget is kíván szegődtetni a' kormány mellé, melly többség támogassa őt a' formulázás eredményes testesítésében; vagyis oly erős lábra kívánja álltatni a' kormányt, hogy az reformi törvény-formulázását a' törvényhozás után keresztülvitni bírja. Kérdem: mi ezen tan egyéb, mint kerekded kimondása az absolutismus elvének, melly ha életbe léptetnék, a' diétai egész képviseletet és alkotványt vázza fogná alakítani? Hiszen ha a' kormány, mellynek örökös tartományi érdekei sem mindenkor teljesen egyek a' miénkkel, reformi törvényjavaslatokat formulázhat, előkészíthet és biztos többséggel is bír azokat keresztülvitni a' diétán, ez annyi, mint egy kis alkotványi formájáték mellett törvényeket szabni. S mi fogja ez esetben garantirozni a' nemzetet, ha mégis valahogy kifejejtetnének az alkotványos garantiák, a' kormány által előterjesztett és keresztülvit reformi törvény-formuláreből? Ne vélje pedig senki, hogy én itt legkisebb rossz szándékot kívánok feltenni kormányunkról. Jöhet közbe tévedés, hibás számítás is; és nem világoszte bebizonyult tényé az, hogy alkotványos országokban, a' monarchiai absolutismus örök idők óta tusában állt az alkotványos elemmel? — Mi a' conservatív párt modorát illeti, azt czáfoló ur maga is identifiálni látszatik a' kormányával's a' kettő nálunk kaszti érdekeket kivéve, alig is különbözik egymástól. A' conservatívek inkábbára a' monarchiai és aristokratiai elemekben keresik üdvöket, s mindkettőben legfőlebb tatarozgatni kívánnak; ellenben az ellenzék amazok mellé, a' demokratiai (de ismét mondom: nem demagógiai) eleméből is kíván felvétetni annyit, mennyi a' nemzet biztosítására szükséges, és hogy az alkotvány terhei és jótékonyágai, a' nemzet minden egyes tagjára józanul kiáradhassanak, nemcsak tatarozást, hanem hol szükség, új elemzést is ohajt. Ki nem látja itt egyszerre által, hogy a' reformi indítványozást, előkészítést és diétai eredmény-munkálást, nemzet részéről csak az ellenzékétől várhatni és követelhetni, s most sürgetőbben mint valaha, mert eslekvőség ellenében csak veszthet a' hanyagolás? Igaz, hogy hatalma nincs annyi, nem is bír annyi eszközzel törvényjavaslati keresztülvitelére a' diétán, mint a' kormány, s ugyanezért nem is lehetnek azok oly kényesek és ovatos-ságra felszólítók; azonban az nem legrosszabb ügynek és akaratnak criteriuma, ha ki hatalommal nem bírva, csak az igazság szempontjából indul ki, s egyedül annak szétvilágító fátylójában bízik. Igaz, hogy az ellenzék feladata nem könnyű, de nem is épen áthághatlan akadály mind a' mellett is, hogy eddig kevésse volt összpontosulva. Egyébiránt miként egyenes lélekkel nyilatkoztam, örvendve üdvöz-lendi az ellenzék a' kormányt a' reformok eslekvő pályáján mindaddig, míg azokban, mik törvényhozást kívánnak, indítványozási's előkészítési jogát létesítésig, és diétán lehető keresztülvitel végett pártsgődtetésig ki nem terjesz-ti; mert amaz önkény fogna lenni, ez pedig nagyszerű cortszedés's mindkettő aladöntése szép alkotványunknak.

Fáy András.

Pestmegye évnegyed es közgyűlése (folyt.)

E' levél felolvasta után P. J. th. emelt szót, köszönetet szavazva ns Zalamegyének illy erélyes's a' haza körülményit tekintve, üdvös nyilatkozatáért. Sokszoros örömet fejezé ki azon, hogy a' kormány eljárását illetőleg épen Zalamegye emelt szót, hol széke van ama férfútnak, kire az ellenzék párt is, mint auctoritásra szeret hivatkozni's ekép meg van czáfolva a' sok rendbeli kikelés és ráfogás, mik Pestmegye ellen ezen párt által szórattak; holott Pestmegye — am bonczolják a' kétkedők minden eddigi hivatalos lépteit, el-

gelső engedel-
nyilatkozásai i-
gész terjedel-
tálatkozást sem
ye van legkö-
határiban tör-
nak a' franczia
lnának's a' bé-
nyilatkozások

gírba valahára
aufort század-
kapitányok ki-

adminiszter egy
845ki korosz-

— Mart. 11kei
a Jacqueminot

llábadása igen
nt fáradhatla-

' másik Algír-
ra helységben

. Előre bocsa-
jő szándékkal

rt minden bé-
ggal. A' Gen-
ány mart. 1jén

otjövédelmé-
sserek törzsé-
ót azon egye-
lák ellen, s az

tek jószágai-
g kíséretében
or Toulonba,

A' hg egy osz-
ga alatt, ki le-
ellen kezdeni.

rint a' párisi
7dikén felírást

s főnöküknek,
legszigorubb

ok vezérlésére
halmozá el a'

ontján jelent-
k minden ha-
következében

áriához, mint
tott, miszerint

s származéki a'
vagyonyjokru-
huzásától to-

ben bo-

ben bo-

erk.

1846.

67 hasas te-
madfú bika,
feltételekről

élt. gróf Rá-
2—3

árosban egy
nyí árpaival.

fel: az azt
mentes levél
shoz folya-

panniculain
kr. — Celtis
larabja 5 kr,
zádhoz for-

3—3

ények, mely-
hirdetett's
apszahályok

0. 121. 122.
8. 719. 720.
7. 173. 174.

lóságo.

járását, intézkedését, határozatát s fölterjesztését — soha zavart nem, hanem igen is ennek ellenkezőjét: rendet akart 's az elfogult ellenpárt mégis, midőn az igazság nyílt terén okokkal meg nem küzdhetett, a gyanúsítás alacsony mesterségéhez fogott. A kormány, mond szónok — minden leírata és rendelkezésében emlegeti: mikép csak rendet akar és ime Zala ellenkezőt bizonyít be, mit a tapasztalás annyiszor mennyiszor elvitathatatlannal hitelesít meg. Egyébként pedig mond szónok, régen panaszkodunk mi sérelmekről, melyek mindaddig sem orvosoltattak. Ennek megvan saját szerű oka; 's ez abban rejlik: hogy hol egy ország, vagy nemzetre történik hivatkozás, ottan többnyire néhány száz kiváltságos értetik, kiknek pedig azon nyomtaték sehogy sem tulajdonítható, mi tulajdoníthatnák például akkor, ha 15 millió főnyi nemzetre történhetnék hivatkozás. Szónok tehát indítványozza: hogy a nép is az alkotmány sánczaiba vételessék fel, adassanak meg ennek is ama polgári jogok, melyek önállást, függetlenséget biztosítsanak számára, mert csak így lehetséges a sérelmek végtelen labirintusából elvégre kivergődni; mikép történjék pedig az, indítványzó Zala levelet az országgy. utasításokkal foglalkozó választványhoz kívánja áttétni, mely az összes nép polgárosításának mikénti rdnyszerítéséről is készítsen javaslatot. — H. B. tb. a felolvasott zalai levél nyomán bebizonyítottan állítá: hogy az országnak sem anyagi, sem szellemi érdekei nem gyamolítottak, minek egyik fő, sőt egyedüli oka az adá: hogy a kormány nem felelős; ha tehát erős nemzeti életet akarunk magunk és utódink számára, oda kell törekednünk, hogy felelős magyar kormányt alkossunk, ezt pedig a 15 millió segítségé nélkül nem eszközölhetjük; világos tehát, hogy előtte szólnak indítványa lehető legezészerűbb és szükségesebb.

Sz. M. gyakran hallotta említett hol egy, hol más helyen, hogy a magyar oppositiónak, s kivált Pestmegyének hangos követelésiben, a kormány iránti nézeteiben 's véleményében az ország teendői felett Deák Ferencz, Széchenyi 's tb. jeles tehetségű hazafi nem osztóznak 's e véleményét beperlőleg hosszas vezércikkeket is közlöttek két belföldi 's némely külföldi lapok: szónok tehát vajmi nagyon örvend most Zala levelén, melyet nem lehet másnak, mint a nagy férfiú kifolyásának venni, még pedig e levél nem egyes esetet, vagy a kormány tettei feletti okoskodásokat tartalmaz, miket az okok hiányában szenvedő ellenfél hamar ismét agrémnek keresztelne, hanem tényeket, egész sorozatát hozza fel a sérelmes intézkedéseknek, mik az országot méltó aggodalomba ejték. Szónok hibásnak állítá még azok nézetét, kik az oppositóra fogják: mintha ez az aristokrátiát akarná megszüntetni; nem! az ellenzék az aristokrátiát nem eltörölni, hanem a nép érdekével összeolvasztani akarja, mert csak így és ekkor tarthatja kezében a kifejlés kormányát, különben elbukik feltámaszthatlanul; a mozgalmak zaja közt pedig hasonlítni fog a hatos kártyához, mely nem vesz ugyan, de nem is nyer. Szónok a zalai levélben felhozott bihari eseményekre megemlíti: mikép ezek ugyan mindaddig Pestmegye teremében hivatalosan nem tárgyaltattak, egyébiránt világos az eset, hiteles adatok szólnak mellette 's azért Zalamegye méltán említhető sérelemkép, hogy a vizsgálat még mostanig — négy hónap sines elrendelve; ebben szónok annál inkább megütközik, mivel tud esetet, midőn 14 nap alatt kimerítő jelentést kívántattott tétetni, mi az administrator által többség nélkül is elrendelhető actiót illeti, ez annál nagyobb sérelem, mert több törvény idézhető, melyek a közkereset elhatározását egyenesen a rendek többségének kezeibe adja. Pártolja az indítványt.

K. tb. beszédét szinte a feletti öröme nyilvánításával kezdé meg, hogy az ország közbizodalomára méltatott jeles hazafi Deák Ferencz a kormány eljárása felett a megyéket figyelmesekké igyekszik tenni; szónok nem titkolhatta el a feletti kíváncsiságát, miszerint szeretné látni, de nem osztózni bizonyos emberek zavarában, kik eddig az ellenzék megczáfolására legélesb fegyverül azt használák, hogy „hiszen ebben Deák egyet nem ért.“ E föllépéssel Deák Ferencz, ki bokros érdemeit csak újabb koszorúval díszesíté — már nem leend a minden oldalról földicsért intellectuales celebritás, mert a zalai levél bizonyos uraknál nem a legkellemesb illatot árasztandja. Szónok eddigi állása olyan volt, mely a pillanatnyi örömet napokig tartó szenvedés, fájdalom 's kellemetlenséggel váltá, 's ezért természete a dolgok állását komorabb nézpontról venni, mint azok, kik öröm helyetis csak örömmel találkoznak; illy kedélyben szónok gyakran halla már nemzeti sérelmekről panaszokat, sőt maga is emelt illyenek mellett szót; meg kell azonban vallania, hogy a szönyegre hozott zalai levél a sérelemnek egészen új terrenumán áll, mert eddig csak specialis sérelmek hozattak fel, most pedig Zalamegye azok egész sorozatát hozza elé, mint resultatumokat állítja azokat az ország szeméi elé. Honnét származnak e sűrű bajok? kérdi szónok, szerinte ott, hogy az országnak nincs alkotvá-

nyos igazgató hatalma, hanem mindez, miként a mult országgyűlési alsótáblai conclusum kimondá: alkotványos téren kívül működik; érdekében fekszik tehát a nemzetnek oda törekedni, hogy azon hatalom, melynek kezeibe ügyét letevé, számoljon is ezen eljárásáról, mint lehetne pedig ezt létesíteni, az indítvány kifejté; minő rendet 's miként akarja ezt a kormány? a zalai levél rajzolja; e felett a kormány haladni is akar, 's a haladást pártolja; de ha megvizsgáljuk, kinevezéseken kívül a haladási kérdésekben 18 hónap óta a legjobb szándék mellett sem állíthatunk egyebet. Igaz ugyan — mond szónok, hogy az országgy. előterjesztések azon édes hitbe helyezék az országot, hogy a kormány csakugyan a haladási terere lépett 's kedves reményekben ringatá magát a szép jövő felett; de más aera volt az, mely a nemzet teendőit kiszemelé 's propositiókba foglaltatá, ez az akkori kormány tagadhatlan érdeme 'sat; azonban ezek a felső táblánál meghusultak. Szükség tehát, mond szónok, mostani helyzetünkkel tökéletesen megismérkedni 's lépésinket a szerint intézni; mert nemzetünket csak a nép iránti teljes igazság mentheti meg; az ellenzéknek eddigi legnagyobb vétke, hogy a legszentebb igazságban is alkura bo cs á t k o z o t t, 's kéri szónok, ha mind ezen loy alit á s a é r a t o t t é az oppositio méltánylást? eddig az ellenzék a néppeli összeforradás érdekében a közhelyes elvetéste tüzte ki elvül, és a házi adó elfogadtatása mellett izgatott; ki akarja a népet önállástalan 's jelentéktelen helyzetéből emelni, s indítványozá az örökvaltságot, melylyel csak a földesurak érdekeit legyezgeté; népképviselést sürgetett és szavazott a kir. városok 16 voksára; 's kéri szónok: rohanva haladás é ez, miről az ellenzék vádoltatott? oh nem! a legvastagabb csalódás; ennél conservatívabb szellemű liberalis párt a nemzetek reformterén aligha jelent meg valaha. A reformot sok megye nemesség akarja, de ezek elbuktak a megvesztegetés súlya miatt, de azért e bukott nemesség magasatos eszméjének testetelisével föl nem hagy, csak pihen 's többlerő gyűjt, hogy meg is nyeri ezt, onnan is kiteszik, mert csak a pesti levél 23 megyében talált pártfogásra akkor, midőn a conservatív nézetekben annyi hódítás mellett csak 16 osztózik. Egyébként mi alkotványos orsz. ban élünk, hol az irányadó főszerepet a vélemények akarata képviseli; a nagyobb kérdésekben tehát, minő a reform, a kormánynak a nemzettel kezelt kell fognia. A mi ellenzékünk különbözik a nyugatiaktól, mert azok küzdenek, hogy kormányra vergődhessenek, mi öröküünk, hogy a kormány a törvény sánczain kívül ne kalandozzon 's e mellett initiáljuk a haladási kérdéseket 's tb.

K. I. r. okt. az elmondottak ellenében a nemesség ótalmit vevé szerepül, miért Pestmegye nemessége aligha szavazna köszönetet a tisztelet. urnak; 's említi, hogy a nemesség nem igen ohajt a néppel összeolvasadni 's így erdekosztályt alapítani meg; e mellett, hogy a reform terén haszonnal haladjunk, szükséges a kormányt egyetértés is. Sz. M. első alispán biztosítá a szónok egyházi férfiút, hogy Pestmegye nemessége, melynek értelmesb része a gyűlésen jelen van, mióta az ellenzék a reformi terere lépett, e kérdéstől soha sem idegenkedett; egyébiránt igen sajnálá, hogy a tisz. ur régi szokás szerint nyers erőt kezdene ott használni, hol ezélszerűleg csak értelmiség intézkedhetik. K. tb. pedig tényeket hozott fel, melyek bebizonyíták, hogy a nemességnek mindig volt hajlama összeolvasadni a néppel 's hogy ezt mindaddig nem valósítá, annak okai ama sok vesztegetés 's lélekvasárlás, melyek épen azon párttól tettek, mely magának ex professo követeli az intelligens címet. Ekép a tárgy kellőleg meg levén vitatva, főispán helyettes az indítványt határozatképen is kimondá. Ezután Sz. M. első alispán indítványára a rendek nádor ó fensége névnapjani megtisztelésére örvendő felirást határozatnak.

A megyei körlevelek közül Zalaé után a pozsonyi levél olvastatott, melyben e megye rendei tudaták: mikép a horvát ügyben kinevezett küldöttség udvari rendelet által Bécsbe indulásától eltítatott. E tilalmat a rendek sérelmesnek látják, főleg azonban csak a horvát ügyet akarják előleg orvoslandó sérelmül jövő országgyűlésre följegyeztetni; melynek pártolására a középponti megyét is felszólítják. Accessorium sequitur suum principale, e tárgyban Pestmegye már hasonló értelemben határozott. 3or Vasmege levele olvastatott, mely Pestmegyének még mult évi novemberi közgyűléséből hozzá intézett azon felszólítására válaszul adatott, hogy Vasmege szomszédási helyzeténél fogva is a horvátországi viszonyokat kisérné figyelmenél; mit is a válaszó megye szívesen igér teljesítendőnek. De nem így hangzott Temesmege levele, mely az isméretes pesti levélre küldetett válaszul; mert Temes Pestmege politikáját magátévá sehogy sem teheti, sőt ezzel legkevésbbé sines megeléguív; mert Pestmege többi megyetársain mintegy felügyelést (superinspectiót) 's felsőséget (suprematiát) készül gyakorlani. Temes rendei tudják az alkotvány akaratát, ismériek polgári szabadságukat, 's valahányszor ezt bármí hatalom által megtámadottnak

sejlik, leend annyi erejük 's bátorságuk, hogy annak védelme mellett legalább is a vár bástyái közt egy gyűlést fognak tartani; de ezen körülményt a kormánynak Horvátország irányábani eljárása által nem látják bekövetkezettnek, sőt azt inkább mint üdvöst 's teljesen megnyugtatót lelkesedve fogadják. Mivel pedig Pestmege főnebbi levelét nem rendes postai uton küldé, e végett a Bégamellékiek által felszólítatik, hogy ezentul tartsa meg a rendes szokást. A levél első részére egy tb. megjegyzé: hogy tudomásul vétetni akarja; de azon mégis megütközését jelenti, hogy az alkotványosság paizsa alatt álló Temesmege neheztelését jelenti ki Pestmege irányában azért, hogy ez az alkotványosság fogalmáról tisztább értelemmel bírván, a körébe vágó jogokat tökéletesen gyakorolja, miért is superinspectiót vagy suprematiát emleget, vagy gyanítatott, hol e megye pusztán törvényes kötelességét teljesíti. Szónok ur, miként látszik, a temesi érdemes magistratust nem igen isméri, különben főnebbi megjegyzésében kissé értelmeseb leendett. — Az indítvány elfogadtatott; habár némelyek jobban szerették volna a „tudomásul vétetett“ helyett ezt igattatni jegyzőkönyvbe: „felolvasatott“ nehogy az gyanítassék, mintha érintett levélből valami esekélyke tudományt merítettek. A rendes közlekedési utra nézve pedig értjük a körlevelezést, a rendek kijelenték: hogy eddigi szokásuktól Temes kedviért el nem térnek.

Hogy e föld csakugyan a legtarkább változatosság színhelye, hogy az emberekkel nemcsak a külső színek, de a belső lényeges tulajdonok is, minők: elv, meggyőződés, irány 's tb. változnak a nélkül, hogy a hold mathematice kiszámított fordulásával tartaná, mikor aztán mégis csak bízni lehetne bennök vagy ujláskor, vagy fogyatkozáskor: azt több értelmes és teljes hitelt érdemlő természetbuvár után a csongrádi levél is bizonyítá; mely a felvett körlevelek közt ötödik helyen olvastatott. Csongrád egykor sok szépet mondott 's még szebbeket határozott; Csongrád a törvényhozás asztalánál derék követé 's korszerű utasítási által fényes nevet vívott ki magának; Csongrád emancipálni, adózni, a néppel összeolvasadni törekedett, a részek viszacsatoltatása mellett olly lelkesüléssel küzdött, mint kevés más megye; nem engedé a horvát követeket a magyar táblánál latinul beszélni; a tiropolyai kerület rendezését a magy. o. gyűléshez tartozónak állítá, 's az tetleg gyakorlatba is vétetett; de Csongrád még több indítványt is tön, melyek a reform terén helyesekül fognak jelentkezni; s most a pesti levélre azt válaszolja: hogy ó „Pestmegyének nemcsak a horvát ügyben, hanem más tárgyak körül nyilvánított nézetei 's aggodalmiban sem osztózik, mert a közelebb mult országgyűlés óta történt minden kormány-intézkedést magok rendén lát.“ — Meglepettünk, midőn leveles hazánk egyik saját keblebeli megyéjének illy létele után a testvér Erdély A. Fejér és Kolos megyéitől ellenkező értelmű levelet hallánk a szabatos olvasású jegyzőtől. Ezen megyék szinte figyelemmel kísérik a horvátországi mozgalmakat, 's most, midőn azokról hiteles adatokhoz jutottak, azokat alkotványelleneseknek bélyegzik 's ezért olly sérelemnek, mi ellen az egész országnak szükség felszólalnia; sőt Kolosmege ezen meggyőződését nemcsak leveleiben tudatja, hanem szintilly értelemben felirást is terjeszt a trónhoz.

Most a szlavóniai körre került a sor. Olvastatott Pozsega levele, kik magokat békén hagyni kérék 's nem szeretik esendes pihenésök háborítottatását. Megadatott. Majd Varasd levelére fordítottattott figyelmünk; ezt annál inkább o-hajtók hallani, mert tudjuk, hogy Zágrábnak testvér antagonistája; amannak okait 's állításait ennél fogva megczáfolhatlan ellenokok és ellenállításokkal fogja megsemmítni, 's így megoldva leend a csomó, melynek szétbontására sokan nagysándori kardot is keveslenek. És ime csalódtunk! Varasdmegye a nyomos okok és hiteles adatokkal bástyázott zágrábi levél ellenében, jónak látá a dolog érdemét kikerülni 's e helyett más, a tárgy szövegébe épen nem fontható ráfogások, személyeskedések bonczolgatásiba bocsátkozni. Mindenek előtt jónak látá nevezett hatóság Pestmege suprematiái ambícióját deprecálni (a levél latin volt, illyenek a kitételek.) Ezután előveszi K. L. személyét 's neheztelését jelenti az iránt, hogy ns Pestmege a horvát ügyben körözöttett határozatát, sőt ez érdemben kinevezett bécsi küldöttsége utasítását K. L. előterjesztésére építé, ki azokat flumei útja közben Zágrábmegyében szedte össze; 's tagadja motivációját nélkül azon állítások valóságát; K. L. ugy mond éber költői phantasiával bír, 's azért rémeket látta ott is, hol tulajdonképen csak handszárakkal 's gyűlölő szízzel fegyverzett vörös pipkás illyrek káromkodtak, 's ezen okoskodás után örömet jelenti ki, hogy a megyék nem osztóznak nézetiben (eddig 16 megye nem osztózik.) — Csudálkozását fejezé ki azon is, hogy K. L. egykor Pestmege teremében a Horvátországtól elválást indítványozá, 's ma olly hangos izgatásokat visz véghez az elszakadás megakadályoztatására. Hivatkozik ezután az 1791: 58d. törvényre,

melly alapját teszi a horvátországi külön helytartó-tanácsnak, ennek nyomán tehát a tartománygyűlés ez iránti intézkedése nem törvénytelen; nem is zajognának a magyar megyék, ha Turópolya grófja is ily lenne stb.

Sz. M. igen különösnek találja Varasdmegye levelét; panaszkodik, vagy inkább ovakodik a suprematia ellen; mi annyit tesz, hogy Pestmegye ne avatkozzék Varasd ügyeibe; 's épen akkor, midőn a horvát megye ezen ovását teszi, szegi azt meg Pest ellenében, ennek indítványzó egyik tagját támadva meg, mi által egyenesen annak belügyeibe avatkozott. Egyébként szónok, mint a főnebbi levelekre úgy itt is megjegyzi, hogy a megyének nemcsak szabad, hanem kötelessége is őrködni az ország integritása, alkotmányos jogai s egyéb közügyei felett; mit Pestmegye teljesített is akkor, midőn a horvát ügyben leveleit köröztetve 's a trónhoz küldöttséggel járult. K. L. hallgatással mellőzi azt, mi saját személyére mondatik a levélben, de kijelenti azon hitét, mikép ő nemzetünk érdekének előmozdítására czélzó tetteiben soha sem kérekedett, sőt ha eddig oly meggyőződésben lett volna is, hogy cselekvései a nemzet sympathiájával csakugyan nem találkoztak, most hallva Varasdmegye levelét, e meggyőződése változást szenvedne épen azon egyszerű okból, mert azokat Varasd ilyrei nem helyeslik, mi igen természetes. Ezután említi az 1715: 120. törvényt, melly a municipális jogok alapja; tagadja: hogy a horvát tartománygyűlésnek annyi statutarius joga lenne, mint bármelyik megyének; mert ezek saját határaik közt foganatosítható s törvénybe nem ütköző határozatokat hozhatnak anélkül, hogy helybenhagyás végett felsőbb helyre kellene terjeszteniök, mit a horvát tartománygyűlés nem tehet; általában nagy hibának tartja, hogy a tartománygyűlést rendezők a municipális jogot azonosíták a törvényhozóival, mi csak a magyar országgyűléséi. Arra pedig, hogy szónok egy időben az elváltást indítványozta, felvilágosítólag, vagy inkább igazolólag a rendekre hivatkozva kifejté: mikép ő ezen elváltást csak föltétlenül indítványozta, vagyis úgy, hogy t. i. téssék át a tárgy egy választványhoz, melly a dolgot minden kéznél levő adattal együtt megvizsgálván adna véleményt az iránt: vajjon ezélszerű 's a nemzetiség érdekében hasznos volna e a Horvátországtól elszakadás? A választvány nem-mel felett 's az indítvány magának az indítványozónak is teljes megegyeztetéssel nem ment határozathoz. Eddigi állításait pedig, miket a horvát ügyben egyszer 's másszor elmondott, hogy nem rémek 's nem füstfellegek, kiviláglik Zágráb leveléhez csatolt hiteles adatokból; de magából a tartománygyűlést rendező választvány kinyomott munkalátából is, mert szónok a sérelmet abban látta, hogy a mellék-tartományok egyes nemesi tartománygyűlései szavazási joguktól elüthettek holott, hogy az őket ősi szokás nyomán is illeti, ezen munkalát is elismeri. A határozat első alispán indítványa értelmében fogadtattott el; vagy is kijelentett: hogy „a rendek közjogi kérdésekben azt hiszik, mikép akármelyik megye joga nem csupán határaig terjed 's valamint eddig, úgy ezután is minden alkotmányos kérdésnél felszólalni nemesak kötelességöknek ismerik, hanem ennek elmulasztását polgári bűnnek tartanak.“ 'S ily értelemben fognak Varasd vármegyének felelni.

Vége Hontmegye három rendbeli levele olvastatott; első, melly a pesti és zágrábi levelek paralysálására készített, de mindenütt csak tudomásul vétetik, mivel másutt a horvát ügyeket nem honti szemüvegen nézik; az erőtetett okoskodásokat végig hallgatók; mire a rendek a levelet tudomásul vették. A honti második levél kívánja Pest megyétől, hogy Rákóczy János hűtlenség jegyzőjét fenytse meg azért, miért nem adta az a kezeire bízott pesti levelet a honti adminisztratornak át? Hont is ovakodott a pesti suprematia ellen 's e levélben kifejezett akarata még több is akar lenni. A szóba hozott jegyző röviden előadja az egész dolgot 's kiemeli, hogy ő nem mint pestmegyei jegyző, hanem mint magányos személy járt el a dologban, az emlegetett jegyzői hűtlenségnek nem látják helyét; sőt inkább valóhatják Hont rendei saját másodalispánjokat, miután a szóba hozott levél R. J. által ennek adatott kezébe, de azt elfogadni nem akarta. Rákóczy János tehát a vad alól megyeileg fölmentetett.

Vége a harmadik levél olvastatott, melly huzamosb vitára szolgált anyagul némelyegyedekközbeszólásaimiatt. E levél t. i. ha misnak bélyegzi a honti ang. 's illyennek akarja vétetni más megyék által is. De ezt Pestm. nem tevé, mert a gyűlés, mellyből azon levél kelt, az administrator által előleges hirdetés által kitűzött határnapra törvényesen hivattott össze 's azután kevesebbségököt látván az illeték, egy czédula által oszlattatott szét; 's hogy nem hamis az üldözött levél, onnan is kitetszik, mert Hontmegye nem sajnálta az időt és erőt annak formalis cassáltatására, holott a ha-

mis levél ily eljárás nem igényel; azért nem törvényszerűsége, hanem csak érvényessége fölött foroghat fen vélemény-különbség; mivel pedig a rendek ez iránt még auguszt. gyűlésökben kimondák határozatukat, ahhoz most is ragaszkodnak 's az üldözött levelet védelmökbe fogadván azt törvényesen ismerik. Erre P. F. elmondja: hogy nem bír az a megye hiteles pecsétével, tehát nem érvényes; egyk. urad. ügyész pedig adatot mutatott elő belőle azt erősítve, hogy Pestmegye hasonló formások miatt Tolnának egy levelét visszautasította. stb. Erre azonban megjegyeztetett, hogy az ügyész által felolvasott esettől e mostani annyiban különbözik: hogy itt a jegyzőkönyvi határozat is mellékletül közöltetett előadva az okot, miért hiányzik a levélről a hiteles pecsét? mi a tolnai esetenél nem történt. Sőt főispán helyettese omlga is a honti conservatív párt legyőzőbb argumentumát abban találta, hogy ők a hiteles pecsét hiányából következtetik a levél hamisságát, melly nyilatkozat az előbbi szöveget lefőzte, — hanem nagyobb okot lát abban, hogy Hontmegyének majd 100 személyre menő tiszti karából alig volt egyed, ki ama gyűlésben részt vett volna 's innét a levél törvénytelenségére következtetett. A rendek fájdalommal vevék ugyanérített körülményt de kimutatták azt is, hogy voltak jelen tisztviselők, volt elnök, jegyző, stb. mi a törvényes gyűléshez megkívánatik, a többség tehát ezuttal is előbbi nézeténél maradván, a levelet törvényes hitelességének ismeri, 's így leend a jegyzőkönyvben is róla említés téve. Az idő délutáni 2/2 felé haladván az ülés eloszlott; mert enni Pesten is szeretnek. (Folyt. köv.)

Erdélyi ügyek. A Pestalozzi ünnepélyen indítványzott hasznos ismér. terj. társulat feladata megoldásához f. hó 15én szabályok tervezésével közeledett alakuláshoz. E' hasznos társulat létrejövételét valóban az idő érlelte meg, mert a nép, mellynek anyagi szegénységével szellemi ajásodása is egyenlő arányban haladt, ennek szükségét rég epedő lélekkel sohajlja már. Az Erd. H. jó szeresztudását közöl, örömet fejez ki azon, hogy Beszterce általános tekintetben halad és közeledik a nemzetiség magasabb épülete felé; hogy az ismerős férfiak ezuttal nem esőkoloznak találkozáskor, hanem egyszerű, de szíves magyar kézszerítással is megelégszenek — emlékezve Judás esőkjára; sőt a miveltebb körü. hölgyek sem kívánják, hogy a hódolói ifju sereg kézesőkkel tanusítsa lelke elfoglaltságát 's ez mind a roppant chinai fal ledöntése szép előjelül tekintetik: de a leült farsangi mulatságok vigadalmit rajzolva, hol a testvéries összeforradásnak szinte meglepő bizonyítványival lehet találkozni, esődalkozását fejezi ki a tanács ama szabályán, miszerint a város utcáin tiltatik a fátyalkkál szánkázás, de a leült sertések százanekénti perzseltetése ugyanott szabad. Ennek egyébiránt a rokonszenv is lehet ügye okozója. Ugyanott a sőfalvi oláh pap nem szelid keresztényen tette iratik le, ki egy az élet nyomorai közben elhunyt hívének temetésére nem ment el, előbb öt frt díjt követelvé, 's midőn a szegény inség-sajtolta özvegy azt nagy nehezen kilizetvé, akkor két évi papi bére követelésével állt elé. Ily tettek nem ébresztenek a nép szívében szeretetet, mire pedig az életben mindenütt oly nagy a szükség. — A „brassói“ kereskedőséget bolgár származásu Zlatkó Tamás hirtelen bukása nagy zavarba ejtve, mit nagyított még azon majd mindenkinél némileg valósult tény, hogy a bukott fél szándékos csalással alapítá meg esődjét; a miért igen szembeötlőnek tartatik azon körülmény, miszerint a hitelezők mind e mai napig (mart. 2kái) nem mernek biró elibe menni a megbukottal, 's a késkedésök miatt kérdezőknek azt felelik: hogy ők a birói eljárástól nagyon irtóznak, mert ember-emlékezet óta két kridát sem tudnak megnevezni, mellynek a biró valaha végire járt volna; hanem a esődperek itt is, mint talán másutt is édes hazánkban addig huzódnak, míg közönségesen az adós és hitelezők az örökkévaló biró elibe költöznek számvetésre. Nemrég bizonyos Avramiades nevű görög testvérek valami foksányi zsidókat 12 ezer pforintig esaltak meg; az ügy olly tiszta, mint csak gondolhatni, de fogadni merének az illetők, hogy hónapok 's tán évek is el fognak telni, míg a zsidók lőkéköknek bár valami esekély percentjét látandják. E' közlést az E. H.-ból annál czélirányosnak véltük kiemelni, mert habár elismérve van is az, hogy az ország nemesak anyagi, hanem szellemi érdekinek elősegítésére is leghathatós és szükséges eszköz a kereskedés, mégis az azok feletti örökösre megbízott thatóságok, meglehet, mint itt, a törvények hiányai miatt, nem fordítják annak biztosítására ama gondot, mit nagyszerű hivatásuk és hatásuk olly méltán megérdemelne. — „Erzsébet város“ derék közönsége lelkes örömet tudatja a városi tanács márt. 3dikán tartott pénztárnoki választás felett, melly alkalommal Soos Károly magyar ember emeltetett a közbizodalom jelöltjévé. A tény maga nem valami rendkívüli, de ha vesszük a városban mintegy megörökültnek látszott nepotismust, az elszigeteltséget, a kölcsönös hideg-

séget, akkor e választást nem lehet nem a legszivesb rokon-érzettel üdvözölni. — Mart. 18kán, mint erdélyi kormányzó gr. Teleki József o nmlga névünnepe előestéjén a színház teljes kivilágításával örvendett a kolosvári közönség, melly alkalomkor az előadott darabok szinte válogatottak voltak; a város utczái is szépen ki voltak világitva. — Hirszerint Kolosvár város rendőrségét új alakba öntő terv o fels. által megerősítve leküldetett, 's nem sokára életbeléptetését várhatni. A hat évre választandó új rendőrigazgató fizetése 600 pgó fban állapítottat meg, a két rendőrbiztos közül egyik 150, a másik 120 pftot 's egy rendőrirnok 80 frtot kap; továbbá a városzolgák száma is szaporítottat. Ily hathatós változtatásnak tán sikerülend majd a város ház kapujára kifüggesztett következő constructiót letörölni: „A gyujtogató, utonálló és házak erőszakos felverője rögtön felakasztatik.“ — Alsófejer megyében közölgött a tisztújítás, mi által a megye egyhangúsága kissé mozgékonyabb alakot ölt; „Aranyosszék“ fő király bírja pedig mart. 23ára közgyűlést hirdete; a hirdetvény nemesak a gyűlés határnapját tudatja, hanem közli a főbb tárgyakat is, mellyek a rendek tanácskozása alá fognak terjesztetni. Követésre méltó példa minden megyei törvényhatóság irányában. De kevésbbé méltó a nagymoni nemesek martius 5kén Középszolnok megyében tartott alkotmányos gyűlésének azon határozata, mellyben a nemzetes urak a megye felszólítására azt mondják válaszul: hogy „mi nemes emberek vagyunk, 's nem megyünk útosnálni“ ez más szavakkal ennyit tesz: „mi nemes emberek vagyunk; 's így megelégedve kutyabőrünk firmájával nem kell sem élet, sem önállás, sem függetlenség, sem pénz, sem valódi józan szabadság“ Adieu nemes nemzetesek! majd felébredszük önöket is, 's ekkor annál nagyobb kudarcz leend, mert majd akkor kényszerítés által cselekesznek önök, mi pedig az önök által értelmzett magyar nemesi szabadsággal mintha antihesiszt képezne. — Takács János és Berde Aron coll. tanár urak „Természetbarát“ czimű folyóiratot fognak f. évi julius hóban megindítani, melly a komolyabb tudományokkal foglalkozandik. A derék vállalkozók részéről kitaratást 's a közönség részéről folytonos pártoltatást ohajtunk, hogy bold. Kunoss „Természet“ nevű folyóirata sorsára ne jusson szándékban levő Természetbarátjuk. — „Krasna megyének“ mart. 10kén tartott közgyűlésében nevezetesh határozatok voltak: a beszédellen, udvari és kormányi dijakra nézve tett felsőbb rendelet, mivel a nép törvénytelennül nyomatik általok, a jövő országgyűlésre sérelműl jegyeztetett fel. — Az orvosválasztásra nézve kormányi rendelet a rendeknek csak kijelelési jogát hagyja meg, de a megye választási jogához ragaszkodik. Törvényszéki bírálakul 19 megyei előkelő választatott meg. Kolos megyének országgyűlés eszközlése iránti felszólítását pártolják és szellemében felirnak. Pozsonynak a horvát mozgalmak iránti körlevele, valamint Nógrádnak a Horvát Istvánféle könyvtár megszerzése iránti felszólítása elfogadtatott, 's az országgyűlési követek által pártoltatni fog; ellenben Zalának a társulatok elültatása iránt stb. körleveleit jelen kétes helyzetében a megye felírás után nem támogatja. Trenesénynek nádor o fensége arczképének kinyomatása, Pestnek népjegyző 's falusi tanács, úgy Esztergannak a Mayer István által szerzett népkönyv pártoltatása iránti felszólításai pártoltatnak, 's aláírók gyűjtése rendeltetik meg. Pestmegyének nádor o fens. 50k évi hivataloskodása ünnepének megütlése iránti intézkedésre felszólító három rendbeli leveleire fájdalommal fejeztetett ki, miként a megye rendei a viszszaesatoltatás mindeddigi elhalasztása miatt a tervezett nagy nemzeti ünnepben tetteleg részt nem vehetnek. — Közlebbi határozat következtében a megye térképét a rendes mérnök elkészítvén, kinyomat általi közretétele elhatározatott, mellyből minden magyarországi és erdélyi törvényhatóságnak, a városokat, mellyek egyébkint is megyékben fekszenek, kivéve, egyegy példány fog küldetni; ezenkívül minden megyebeli fiú-és lány-iskolának hasonlólag egy példány adatik. Kiemelendő itt a főispánhelyettes azon hazafi tette, miszerint ezen térképnek 300 példányban kinyomatása költségit részéről megajánlani szives volt. (E. H.)

Somai Lajos Doboka megyének sok időtűli értelmes derékszéki bírja munkás élete 42k évében elhunyt. Béke poraira!

Aradmegyeiből. Gyorok, mart. 13kán. A főhivatalnokok tiszti látogatási a közjó előmozdításának lenyeges emellyűji, mi eléggé nyilvánul azon hivatalos eljárásukból is, mellynél fogva megvélőket évenként megjárják, hogy ez által magoknak közvetlenül tudomást szerezzenek mind a tisztviselők tiszti eljárásairól, mind a szegény adózó nép helyzetéről. Üdvös hatásuk az ily vizsgálatok a köznépre is, mert nem méltán örvend o a szegény adózó nép, midőn helységében van tisztelni szerencséje főkormányzóját, kinek bizalmasan mint fiú atyjának elbeszéli bajait 's tanácsaért könyörög. Ily hivatalos eljárásában szerencsések valánk mi is gyorokiak köztisztviseltben álló mlt.

főispáni helytartónkat Faschó Józsefet tisztelni, ki megvizsgálván a' helységhez az árvtár, adóbeszedés és több hivatali dolgot, kihallgatá a' nép panaszát is, melyet atyai-lag inte a' jobbágyi kötelességek hű teljesítésére. — A' nevelés szent ügyét szívén hordozó lelkes főisp. helytartónk meglátogatá iskolánkat is, örüllünk diszes vendégkoszorú körében megérkezett vendégünkön, mert oly férfiut láthatánk iskolánkban, kinek megjelenését rég ohajtva vártuk. Higycék uraim! lly főurnak iskolabani megjelenése nem marad siker nélkül mind a' tanító mind a' gyermekekre nézve; nem méltan örvend é a' tanító, midőn iskoláját fényes vendégkoszorú meglátogatja, melyet az igazgató és lelkesen kívül évek lefolyta alatt senki csak megtekintésre sem méltán. Hej pedig de soknak ajkain zeng a' nevelési ügy! Örvend igen a' tanító, midőn alkalom nyílik neki fáradozásai gyümölcsét kitüntetni, örvend, midőn látja, hogy csakugyan találtak, kik a' szegény tanítók szorgalmát tetteleg méltányolni tudják. De hatással vannak az illy vizsgálatok a' gyermekekre is, midőn ez által nekik tér engedtetik szorgalommal tanult tárgyaikból magokat kitüntetni s megdicséretvényt a' szorgalmas tanulók ez által a' gyöngébbek is ösztönözöttetni érzik magokat amazok követésére. A' kilenczvenre menő iskolásleány és fiu gyermek közül többen feleltek a' keresztény vallás és az elemi iskolákban tanultatni szokott tárgyakon kívül a' mezői gazdaság, marha- s fatenyésztés, urbér és mezői rendőrségbül, öröm s megelé-güléssel mondá főispáni helytartó ur: hogy órákat örömet töltene iskolánkba, hol a' közéletben annyira szükséges tárgyak a' gyermekek felfogó tehetségükhez alkalmazva tanítatnak, öröm volt hallani az oláh és német ajku gyermekek magyar nyelven adott feleleteiket; minden esetre dicséretére válik derék tanítónknak a' magyar nyelv-terjesztésben tanúsított buzgalma, mivel évenként több oláh és németajku gyermeket magyarosít meg; teljes megelé-güléssel hagyá el főispáni helytartónk iskolánkat; mi köszönjük hozzá-ki leereszkedését és szívünköl kérjük, hogy tovább is legyen a' nevelés szent ügyében igen sokat működő tanítóknak pártolója s buzdítsa őket hogy ernyedetlen szorgalommal teljesítsék nehéz hivatásuk kötelességét. Örömet tesztek ez alkalommal főispánhely. által is igen megdicsért tanítónkról említést. Kelemen László egy azon népnevelők közül, ki nevelésbeni jártassága, gyermekek körüli tapasztalása s azokkal bánásban különös béketerése által tettleg mutatja meg, mennyire képes egy tanító a' gyermekek szívébe csepegtetni a' tudomány iránti szeretetet, mennyire lehet szegény adózó népünk gyermekeiből jó és munkás honpolgárokat nevelni; részünkről kívánunk neki tovább is e' rögös pályán buzgalmat és erőt s fáradságért kellő elismértetést, legnagyobb jutalma leendő azonban azon öntudat, hogy emlékeztetjél nevelt gyermekeinkben örökre fennmaradand. K—s J.

Debreczen. A' helybeli váltótörvényszék több tagjai, de főképp elnöke Zalay Aloiz ur szorgalma s igazgatási következtében febr. hó 18kán itt is alakult egy részvényes társulat takarékpénztár-létesítés végett. A' pénztár megnyitása folyó évi júl. 16 napjára határozatott. Bár Szatmár is alakítana illyent a' rejtendő uzsora némi esőkkentésére! — Híre jár hogy S. F. politikai hírlapot akar Debreczenben megindítani s már folyamodott is kiváltságért; de mi kételkedünk megnyerésén. — A' vizkörülyekünön ismét iszonyatosan nő, s most mártius elején a' nagy sár miatt addótan utainkon mozdulni alig volnánk képesek: s mind ezekből képzelhetni hogy az alföldön milly növekedésben lehet ama híres neves magyar jöllét s józan haladás. —

A' tengerhajózó társaság első közgyűlése. Tapasztalván alulirt választvány, miszerint a' tengerhajózó társaság élénk részvétellel találkozik, mintán a' vállalat végképeni megalakulására kitűzött 30,000 pft, a' már beérkezett aláírásokkal fedezve, sőt fölözve is van, haladéknélkül elhatározá a' társaság megalakítását eszközösbevenni; az aláírást azonban, tekintve véve, mikint még sok ivan kün és sok tudósítás érkezik már meglevő aláírásokról s még mindig új kérdeződések jelentkeznek, továbbra is nyitva tartja, míg a' 30,000 pft-hoz még 40,000 frt gyülem össze-sze, mellyel egy másik nagyobb hajó megépítése létesítetük. A' társaság megalakítása egyébiránt nem fog ez újabb kiterjesztett aláírások begyűlésétől feltételeztetni, sőt inkább, hogy a' már aláírt 30,000 pft alapjára a' társaság megalakítása foganatosítandó, — a' további aláírások tekintetében kimondalik: mikép az alakító közgyűlésen a' befizetésre nézve akkint fog az intézkedés tétetni, hogy ha mind két hajóra szükséges 70,000 pft azon időre még be nem gyülem, akkor a' befizetések olly arányban iratandnak ki, miszerint az első hajó 30,000 pftnyi összegében az aláírások mindnyáján részesítettessenek, a' nátramaradt részlegek pedig csak a' másik hajóépítésnél fognak beszédtetni. A' közgyűlés jövő aprilis utolsó napján fog tartatni az iparegyesület szállásán (ujvilág-utca) 635. sz. a. Ilkóházban) reggeli 10 órakor, mellyre minden aláíró ezennel tisztelettel meg-

hivatik. Kelt Pesten mart. 23kán 1846. A' magyar kereskedelmi társaság választványá ülése ből.

Az idel iparműkiállítás megnyitásáraól. Több iparosaink, közlük jelentékes gyárnokok és hírneves mesteremberek, tudatták az igazgató választványnyal, miképen azon idő, mellytől s meddig az iparműkiállítás nyitva leendőnek elhatározatott, szerf. hoszszu, hoszszu pedig nemcsak azért, mert a' szegényebb kézipáros, sőt a' kezdő gyárnokok is nehezen nélkülözendi kiállított jószágának eladását két, sőt körülbelül harmadfél hónapig, hanem kivált azért, mivel illy tartós idő alatt különösen a' szövettelék, de sok egyéb készítvény is, annyit fognak veszteni színben, esinban, tisztaságban stb., miszerint úgy mint színhagyottan, gyürve és szennyesen lesznek, el sem lehetend azokat adni. Ezért azon egyenes ohajtásukat is fejezték ki: bár rövidítették meg ez idő s ne hagyatnék olly hoszsuzra se, meddig a' tavalyi bécsi kitétel tartott, mert a' becsesb, kényesb jószág, a' kiállítási 6 hét alatt, ott is tetemesen csökkent értékében. Igazgató választványunk, a' műiparos érdekek figyelembe tartását kötelességünk ismervén: azonnal és készen engedett a' jelentkezett kívánságnak s elhatározá, hogy az idel ipar műkiállítás csak augusztus 15 napján nyitassék meg, s e' szerint a' beküldésekre egész július 15keig fogjon idő lenni. Azonban, ha hamarabb küldetnének is be a' kiállítványok, azok elfogadhatnák s a' választvány gondoskodandik, hogy mig kibonlatniok, s kiállítatniok kellend, addig is bántatlan és sérelem nélkül maradjanak. Mart. 24én, 1846. Csanády győző.

X A' gyermekgyógyászat ügyében. Engedjék meg a' tisztelt szerkesztőségek, hogy terjedt lapjaikban, az általam szerkesztett 'gyermekgyógyászati évkönyvek' ezennel megszüntetését jelentsem. Oka e' határozatomnak az, hogy a' k. orvosegyesület körében történt mozgalmakat, miszerint közkölségre volna kiadandó egy nagyobb orvosi folyóirat, melegen pártolom, midőn az évkönyvek csak nagy áldozattal állhatnának fen; mert szomorú igazságot mondok — a' két magyar orvosi lap közönsége 300ra nem megy föl! — mintha az orvosnak Magyarhonban nem kellene főleg magyarnak lennie! Pötlöm azonban ezen megszüntetést a' több ízben már ígért 'gyermekgyógyászati tankönyv' ezennel megjelenésével, mellynek első néhány ívei már a' sajtó alól kikerültek. Az egész munka 3 kötetben (mindegyik 8—10 ívnyi) előfizetés után Heckenast Gusztáv pesti kórház urnál fog kiadatni, s az első kötet már júniusban bizton megjelenedik, magában foglalván egy utmutatást a' gyermekbetegségek megismerése és orvoslása körül, s a' forró lázokat és fejbetegeket. Ezen munkám létrehozásával egy kötelességnek tesztek eleget, melly alá mint a' gyermekkorház megindítója estem, melly kötelességnek forró buzgalommal élttem, s áldoztam működésem nem csekély részét. A' magyar orvosi közönség ezen első magyar gyermekgyógyászat-könyvet tán nem fogja részvét nélkül fogadni, annál is inkább, hogy újabb időkben Németországban sem került ezen körből valami eredeti raphényre. Reméllem pedig, hogy főleg három nevezetes tárgyban — „a' esecsemők fejbetegeit, nagyobbak görvölyes bántalmait, s a' 9—15 évesek sápadtságát és serdülési gyöngékedéseit illetőleg“ — ezer meg ezer beteg körül tett vizsgálódások és szigorú eredeti tapasztalatok nyomaira fognak akadni. Ezen munka által mintegy számot adok a' gyermekkorházban működésemről, mellynek ha van sikere, nagy részét a' szegény beteg gyermekek körül s a' tudomány haladó irányában ritka buzgalommal munkáló segédorvosoknak, Karácsonyi, Edl s Horvát dr. uraknak köszönöm. Pest, mart. 23án 1846. Dr. Schoepf, a' gyermekkorház orvos-igazgatója.

A d a k o z á s o k: 1845. nov. 10kétől 1846. mart. 12éig következő részlegek folytak be a' Reguly-társaság pénztárába. A) R és z v é n y e k 1845re. Császár Ferencz, Péczely József, Kerekes Ferencz, 1846ra Perlaký Sándor, Purgstaller József egyenkint 2 p. fr. B) A d a k o z á s o k: szathmári káptalan 4 frt. p. Obermayer András 2 frt. 10kr. p. Zomborevits Ferencz, Hoch Philippina, Zomborevits Vincze, Agoston Antal, Biró László, a' szathmári növendék papok egylete egyenkint 2 frt. p.; Szárics József, Kullonovits István, Antunovits József, Czorda József, Szekenderovits János, Radnits István, Lenárd Máté, Vécsey József, Balásházy János, Sárvary Pál, Csécsi Imre, Budaházy Sándor, Erdélyi József, Aranyi István, Szűcs István, Bosanczy Lajos, egyenkint 1 frt. p. Sárceves Ambrus, Mukits János, Tóth Lajos, b. Perényi Lajos egyenkint 40 kr. p. Hofbauer Máté, Zorda Béla, Hoffmann, Karváczy Zsigmond, Simony Mihály, Pinkovits József, Varga János, Mamusch Alajos, Polakovich János, Varga Lukács, Prokopcsányi Tivadar, Szudarovits Pál, Zelits Máté, Veszelinovics Lázár, Czernakovits Antal, Jeszenszky Márton, Strompl Alajos, Sontag Imre, Szajbel János, H. J., Apostol Móricz, b. Fischer Kálmán, Lukács Tivadar, Erber Mihály, Günter József, Vagner Antal, Némethi József, Bötösy János, Bugyits András, Olchváry Lilla, Olchváry Berta, egyenkint 20 kr. p. Melles Mihály, b. Fischer Arnold, Buta Sándor, egy valaki, névtelen, egyenkint 10 kr. p. Együtt 58 frt. p. Eddigi összes bevétel 1035 frt 29 kr. — Antal Mihály mk. társ. pénztárnok.

Budapesti napló. (Mart. 29én) A' lapokban minap közre tett Pestváros népességi szám a' tavalyi összeírás

foganata levén, adjuk itt a' legközelebb 1845. katona-évi összeírás szerinti számot: Az idén Pest lakossága 96,676 lélek, kik közül a' Belvárosra esik: 18,496; Leopoldvárosra 12,336; Teréziavárosra 38,720; Józsefvárosra 18,194; Ferencvárosra 8,930. Vallásra nézve katholics van: 58,192; ágostai hitvallású 3,167; hely. 1,351; görög nem egyesült 891; zsidó 14,511; kath. férfi 14,925; fiu 12,973; nő 17,079; lány 13,181; ágost. férfi 1,315; fiu 675; nő 715; lány 462; hely. férfi 481; fiu 284; nő 346; lány 240; görög nem egyesült férfi 324, fiu 197, nő 206, lány 161; zsidó férfi 3,480, fiu 3,473, nő 2,924, lány 3,670. Mindezek közül 131 szerzetes, 6,911 szolgáló, 7,783 szolgáló, 4,106 férfi- és 884 nönapszámos, — a' Hetilap szerint. Ide tehát még sem a' katonaság, sem a' világi papság, sem a' tanuló ifjuság nem számított, kik pedig szinte több ezret tennének. Ha továbbá a' jövevények roppant seregét ide számítjuk, kitünk, hogy fővárosunk népessége nézve mindinkább megközelíti Európa több városait; egy-szersmind az: miért olly sürgő az élet köztünk, hogy annak terhei ellen minden lehető alkalommal panaszt emelünk. Ezen népességet a' mostan divatozó németországi kiköltözés — minék egy pár remény- és nyomordús csapatját fővárosunkon átvonulni már láttuk — jóformán szaporitandja; s némely hazai szellemű intézetek nyomán okunk van hinni, hogy a' rákosi szántó nem sokára ismét eldőlölhatja dalát. — Egyébiránt e' város s melléke kiesbitésére ezéző újabb lépések közül ismét újat adhatunk elő; mint jövedélgetünk, a' főváros mellett elvonuló vasutat paradicsomi kéjlakok környezendik: mult héten az említett helybeli földek egy része árverés útján, s elég jutányosan adatott el. (1200 □ öles homokbuczkás hold 200—206 pft.) fensőbb jóváhagyás mellett; miszerint nem mulaszthatjuk el azokat, kik a' népesség ama felvirulandó terén kerttulajdonosakká válni ohajtanak, s ez ohajtáshoz elég pénzük is van, siessenek számos telket összevásárolni, mellyeken a' honi gyármunkásság is legkönyebben megalapítható. — Ellentétül sajnosan kell megjegyeznünk, hogy mult héten a' soroksári uton néhány fuvaros eltökélté kövezetámat nem fizetni, mert csupán szerencsés-játéknak tulajdoníták ezek, hogy mielőtt csinált uton a' városba érkeztek, sárba nem sülyedtek vagy fuladtak barnakkal; ime végre a' képzelt együgyű is gondolkodik, mégis honszerte úgy vagyunk utainkkal, minék mi szerencsés fordulatát főleg a' tiszaszabályozás sikerülésétől várjuk, midőn a' termékenyített tájak közlekedési eszközei főerdeket támasztandnak. Esmétfarsilag emlékeztetjük t. olvasóinkat hogy a' tiszaszabályozási társulat létegitő közgyűlése holnap, azaz mart. 30kán veendi kezdetét. — Városunk keblében legtöbb rendtelenséget most az idő követ el, melly szabályhoz s viszonyokhoz nem kötve szabadon futja pályáját, fiu, esőzik, ismét nősolyog, azután nagy haragosan néhányszor megdördöl az ég, s ha megunta, újra kezdjagy derűben is esernyőt vagyunk hordani kénytelenek, mert nem tudhatjuk, melly perczben zúdul az eső nyakunkba; de maga a' természet is örvend ezen változatosságának, mert szeszézt zöldre tárul keble, mellyen ittott virágok is nyílonganak. Végre tehát téli szorongás után zöld szabadba s örömmel kínálkozó víóckekre is rándulhatunk. — Minap egy vágató szellemű bérkocsis egy tisztes asszonyt ájulás tengerébe gázolt, szerencsére komolyabb következés nélkül; azonban ez utcazi látványok ismételtetésit a' kocsis urak előfordulandó alkalommal nem mulasztják el — Gyaru szerint egy férj megunt feleségét kutha rázta le nyakáról; e' menekvési rendszer kényelmes volt ugyan, de bizonyosan sok sóltan leveles következik utána. — A' doloház fegyenczeire fényes jövő vár; ugyanis fölös számuk miatt ezután az intézethe csak pesti születésűek vételnek fel. Említettük annak idején hogy előt a' porázra került jövevény naplopók, midőn Pestről kikisérteék, a' sik mezőn látott szétfutkostak, s naplementével közönségesen viszontláták tilos tanyáikat; az új intézkedés következtében aligha találkoznának, kik pesti születésűek magukat az intézet jövevényességébe ajánlandják, és így előbbi gyakorlat szerint rövid időn el leszünk árasztva ama soha szivesen nem látott lézen-gökkal. — Böjti évszakunk élvezetelésére hozánk seregű művészek közül már eddig is számosat említenk. Jelenleg Bohrer Zófia k. a. zongorajátékkal, a' fiatal Joachim hegedűjével hangversenyez; ez utóbbinak a' nemzeti színházban rendkívül kevés látogatója volt, mit hajlók vagyunk az ugyanazon nap déli 12 órakor helybeli műkedvelők által adott hangversenynek tulajdonítani, hol néhány választott jelességű zene-szakkból élet merített a' szép számú közönség; s mint hisszük e' műkedvelők jó fogik képesek kielégeni igényeit. — Gungl József, — kinek, mint már igen soknak, honi születését több lap kutálta — Berlinből, hol nevezetességre kapott, most hazajött, s a' német színházban tart akademiát. — Nemzeti színházunkba 8 előadásra Cerito Fanny St. Leon' férjével, ki szintolly jeles táncz- és hegedűművész, útsza aranyakért szerzetett meg. Minthogy Magyarorszában elég arany terem, illő hogy ők is vihessenek belőle. — Lehmann a' levegő mérész vándora másod fölszálltával mintegy 4000 lábnyi magasan volt s a' nagy részben ingyen mulató közönségnek gyönyörű látványt nyújtott, miként azon víóck felé röpkedett, honnan sok költői gondolat származagotten pottyán az anyagság porába. A' lótiak öt ismét visszazállíták, mert falun légkapkodókra kevésbbé van szükség. — Mint mondják Bosco háromszori bevételeit egy előadással akarja sokszorozni: és szemünk láttára fülünk hallatára agyonlöveti magát, aztán mégis elevenen viszi el pénzünket. — Az 'Athenaeum' mellyről, ámbár a' létező egyletek közt legszebb czéhra, t. i. tudományos műveltség-terjesztésre törekszik, még a' magyar lapok is bámulandó részvétlenséggel szólnak, néhány esüggedetlen ügybarát közremunkálása által még is létesülend s alakító gyűléseit a' casino kisebb terében mindaddig tartandja, mig üdvös létéről a' jobb osztályt meggyőzendő s hölgyeink és jobb gondolkozású férfiaknál pártoltatást vivand ki magának.

Amerika. A' rochesteri posta hajó egész febr. 30káiig szóló tudósításokat hozott Ujyorkból Angliába, mik azonban nem

olly harezilag hangzanak mint az előbbiek. Febr. 16kán az Oregonkérdést illető vitaközvetést ismét fölvetették a tanácsban. Egyik tag oda nyilatkozott, miszerint az egyesült státusok oly tökéletes jogcímet, milyen csak lehet a földön, bírnak az egész Oregonvidékre 's azt életbe is tudják léptetni. Az angolok nem hagyják az ügyet háborúra kerülni 's bizonytalansággal fogják a sisyphusi munkától. Szólv minden választott bíróság ellen nyilatkozott, mely nézetben Cass is Allennel egészen egyetért. Csak hogy e kettő még tovább megy. Cass a szerződés felmondása mellett van, a tudomásuladást egyenesen hadi rendszabálynak tartja 's minden további alkudozást ellenez. Következő napon Colquits állt fel igen békes hangulattal, a szerződés-felmondást ugyan pártolá, de egyszersmind választott bíróság által o-hajtá a vitát eldönteni. 19kén Benton szólt a tanácsban; beszédének vége igen nevezetes: „harmincz éve ugymond, hogy tanácskozunk és alkudozunk 's még sem haladtunk tovább; most azon ponton állunk, mellyen tennünk kell, tennünk a béke fentartása érdekében. Mindkét kormány válasza elnépét egymástól. En a szerződési felmondás mint békerendszabály mellett szavazok; épen ilyenek tartom azt; de történjék bármi, csak mellette szavazok.“ — Peel financerterve nagy felindulást okozott Éjszakamerikában. A lapok gyorsfutárokat rendeltek a hír minél előbbi áthozatalára. Az ujjorki Herald futárja, melly Bostonból Ujjorkba ment az épen megérkezett tudósítással, a 250 angol mérföldnyi utat 7 óra 's 25 perc alatt haladta meg, mellyhez hasonló sebesség minden hírlap vallomása szerint még Amerikában nem fordult elő soha.

Landor Walter énapokban feliratot intézett az amerikai nemzethez, mellyben ezt kitünőleg jövendő nagyságára emlékezteti, mi háboru nélkül önként be fog következni, mert ugymond, 25 év alatt az angol-amerikaiak számos és hatalmasnak lesznek mint bármely európai szárazföldi nép 's nem egy gyermek, melly e napokban születik, meg fogja élni, hogy az éjszakamerikai szabad földön 70 millió szabad ember lakik, kik mindnyájan Shakspeare és Milton nyelvét beszélik — arra figyelmezteti Landor az amerikaiakat, hogy ők és az angolok testvérvé. Aztán hozzá teszi: „Oh barátim! ti az európai kormányok formáit magatoktól elvetétek, 's nem akarjátok egyszersmind azon vétkek 's gonosz tetteket is magotoktól eldobni, miket az európai kormányok hatalma növekedett? (Ej ej republicanus ur! hát a pénzaristokratiai kormány csupa jötettek 's erényeken emelkedik magas polczára?) Nem akarjátok e a vér 's barbársági moeszkokat, mikkel Európa története be van szennyezve, letörlni? Mily dicsőség várakozik egy nemzetre, melly kijelenteni fogja: jelszavam igazság erőszak nélkül, 's ha háboru a királyok statusmaximája, legyen méltányosság a republicanusoké! Higyétek nekem amerikaiak, csak valamellyik költő nemtelen ábrándiban, vagy harczli diühös mámorában használhatta legelő a kifejezést: az igazság pallosa. Midőn ti függetlenségetek egy szivtelen 's dőre királytól megnyerétek, akkor a bölcsesség 's vitészség csikarták azt ki az igaztalanság kezeiből; most úgy látszik ezen daemont akarjátok fölkelteni 's magotokat annak hatalmába vetni. Még is ha már becsület 's tisztelt elhagya benneteket Washington sirjánál, gondoljátok meg, ha nem is jó hírnév-heli de legalább anyagi nyereségbeni veszteségeket. Hisz ti jó számítókat vagytok ismértekesek. Barátságai viszonyok alatt minden oregoni települők, angolok úgy mint amerikaiak egyiránt virágozhatnak, míg végül az amerikai népgazdálkodás oly tulnyomó leendő, hogy az angol alkatrész magába szítja 's elnyeli. Ekkor az Oregon háboru nélkül magától esik rátkot. Gondoljátok meg: mi ugyanazon bölcsésből származunk, 's ugyanazon anyai tanítást beszéljük, atyai birtokunk elosztatték 's mindkét részen több van, mint a mennyit jelenleg művelhetünk 's termékenyvé tehetünk. Háboruszkodjunk é egymással, kik testvérek vagyunk? Villongjunk é egy fővénybányáért 's tövisesért? Mielőtt kitértök, halljátok 's gondolkoztok! Ne vessétek meg végkép a választott bíróságot! Az európai császár 's királyok közt is vannak igazságszerető férfiak, fogadjátok őket eldöntő bíráló. És ha ezeket nem akarjátok, válaszatok európai magán-embereket, kiket bizalmatokra méltóknak tartatok. Még él Arndt Németországban 's Courier Pál Lajos szinte becsületes férfit hagyja maga után Franciaországban. De jeles olasz férfiakat is ösmerek, kiket azonban nem szabad megneveznem. Utasítsátok vitatókat illy husz férfura; Anglia tizzel meg fog elégedni. (Aláírás.)“

A nagy előnyök, mikkel Peel financerterve az egyesült státusoknak ajánlkozik, közörmöt gerjesztettek, 's úgy látszik, e vámjavaslatok „békehírnökök“ tekintendők. A sajátói békes bangulat mindinkább viszhangra talál, 's nem egy felszólamlás hallatszik már, miszerint a britt adakozóságot utánzani kell. Az amerikai vámla-terv, mellyet a Rochetter hozott által, jóllehet nem olly békezi mint az angol, de még is nevezetes reformkísérlet. A Herald úgy vélelszik, miszerint a Walkertől beadott terv az oregoni ügy eldöntését,

melly még a tanács előtt fekszik, el fogja halasztani, miután úgy látszik, ama vitakérdést a vámlának törvényhozásilag történendő megállapítása előtt nem szándékoznak befejezni. A vámláról (Tariff) azt hiszik a reform hívei, hogy az mindkét házban mintegy 20 szónyi többséggel keresztül fog menni, miután a gyapju- 's gyapot-árakra vetett vám illetőleg 20 's 25 pcentről 25 's 30ra csökkentenék. A törvény aztán folyó évi oct. 1jén lépne életbe.

Anglia.

Mart. 10kén a felsőházban az ir kényszerítő bill választványon ment keresztül. Előbbi nap az alsóházban Peel vámjegyzei határozatát fogadta el az illető választvány, ezen határozatokra most egy bill fog alapíttatni. A borsó-csökkentést Peel a kincstár érdekei miatt utasítá visszsa. Ülés végén szárazföldi 's tengeri haderő-szaporítás lón megajánlv. A szárazföldi haderő, a keletindiai társaság szolgálátában levőt kivéve, 8000 fővel határozatott szaporíttatni, tehát 108,608 főre fog emelteni. A tengeri hatalom 27,500 matróz 's 200 hajólegényét számlálnd; a pattanyosság és genie-kar 11,109 főre rug. — A nyugatparti s belső Afrikában több évig élt Daniell seborvos vezérlete alatt Liverpoolból egy újabb afrikai expeditio indult el, mellynek czélja M' Gregor Laird fölfedezését tovább folytatni.

A Sun ezt jegyzi meg az indiai tudósításokra: „Főleg egy szembeütő a legújabb esatákban: a seikek gyöngesége nyílt sikon 's álgyuk nélkül harczolás. Gyalogság és lovasságuk egyszólván mitsem tőnek; igen ritkán vagy sohasem jövének a brittekkkel érintkezésbe 's midőn ez történt, juhokkint futottak. Nem biznak hadifordulatok taktikában, iszonyodnak a nyílt harcztól, mellyben férfi férfi ellen áll. Spanyolokkint töltések és sánczok megöl kétségbeesetten viaskodnak, de szerfölött szomorú szerepet játszanak, midőn lovasok vagy gyalogokkal szemtől szembe kell küzdeniök. Ezen tények most ismértekes sergének előtt 's használni is fogják bizonytalanságot. — A Times szerint a seikek rendes lovas katonasága, mellyet Allard tábornok szervezte, 13ezer főből áll 's meglehetősen jó hírellel bír keleten; az angol lovasság számára nézve aránytalanul gyöngébb. Dickens, napi események czímű lapja többi közt imiggy szól: „Részünkről a seikek meggyőződék, mikép egyedül végképi megbukásuk eléghetheti ki a győzteseket. Miért is most ollyan főnökök is, kik a harczsítot eddigelő kerülék és személynökre nézve szívesen megegyeztek volna béke iránt, úgy látszik tömegesen fel akarnak kelni a közhaza érdekében. Mikint látjuk, Hardinge még amaz indiai háborukban egyébiránt szokásos gyakorlatot sem követi, hogy t. i. az Angliát megátadott ország politikai száműzöttit alkalmazná szolgálátában. Így Lena Singh, ki egykor a britt birtokba menekült 's Benaresben élt, a helyett hogy bizalmat 's alkalmaztatást a britt szolgálátában talált volna, mint honabeli fondorkodókkal titkos özszeeskötötetésben álló, minden egyéb alapos ok nélkül elfogatott. Ha kevésbé lesznek is különben barátink, de legalább a hálátlanság 's árulás vádját kerülök ki. Egyébiránt pedig a seikek legyőzést nem egy nap munkája. Gowinghur olly erős ostromot kíván mint Amritsir, 's e két hely, valamint a főváros is, meglehetősen pattanyussággal van ellátva. Ha a seikeknek egy bátoraság 's fanatizmusokhoz illő főnökük volna, meghódítatásuk nem olly könnyen esnék meg, sőt tán igen kétséges vállalat fogna lenni. Most azonban semmi nevezetes irányadó szellemmel nem bírnak. — Mi történjék Pendszabbal? e kérdés még idelőlti; mert míg a meghódítás tökéletesen bevégeztetik, tizenhét tizennyolcz hónap is lefolyhat addig. Időközben minden kérdést kényelemmel tárgyalhatni.“

Mart. 9kei alsóház ülésben megjegyze O' Connell, mikép az irlandi nyomor enyhítésére megajánlott özszegek, az általa kapott tudósítások szerint még nem elégségesek. Peel válaszolá, hogy a kormány még többet fog tenni 's egyszersmind reméli, hogy azt e' részben a papság 's földbirtokosok is fogják gyámolítani. — A „Hull Packet“ben következő, főleg a kereskedelmi világra nézve fontos tudósítást olvashatni: „Egyik legbiztosb kulföbül halljuk, mikép a magas körökben minap keringett ama hír daczára, hogy az orosz árjegyzék legalább ez évre változatlanul marad, igenis valószínű, miszerint rövid idő alatt, talán néhány nap mulva nevezetes csökkentések fognak a legelső ki-bevitelczikké vámokban történni.“ — A hulli lap határozott kifejezésekben szól e' közlés hitelessége felől, melly szerint minden kétségen felül álló kulföbül származik.

Nagyszámu hadicsapatok rendeltetvék országon kívüli szolgálatra, miért is nem hihetlen, hogy activ szolgálatra nemzeti had is fog nem sokára alkalmaztatni. Canada ez éjszakamerikai bonyodalmak, nyugati Uj-Wales a bennszülöttek lázongásai miatt kíván haderősítést; de mindezen előtt Keletindia szükség európai sergeket 's tiszteteket küldeni, és pedig nemcsak lovasság, de lovas pattanyusságból is.

Franciaország.

Mart. 13kai követkamrai ülésben Laroche-jacquelin kérdést intéze a külügyi titkárhoz a lengyel ügyeket illetőleg. Guizot így válaszolt: „Ha a felhozott tények alappal bírnának, nem késném azokat sajnálatosak, büntetésre méltóknak nyilatkozatni. De minden tudakozásim 's kérdésöskeedésim daczára sem jutottam ollyak nyomába.“ Laroche jacquelin: „En ez adatokat nem magam találtam fel.“ Guizot: „Miként ön, hírlapokban olvasám én is azokat, mások pedig levélbeli közleményeknek mondják. Erős okom van hinnenem, hogy alaptalanok. Abból, a mi valósággal történt, könnyen magyarázhatók az okok. A lengyel birtok három hatalom közt van felosztva, mellyek rendezett kormányt behozni 's a parasztok helyzetén javítani akartak. Így volt ez kétségkívül Galicziában; egy része a parasztoknak ellenállt a földesuraknak; az új rend, melly őket a régi hűbérviszony ellen védi, volt úgy látszik, az ok, mi őket régi uraik ellen fölfegyverezé. Most a' kormánynak Lengyelország irányában politikájára térek át. Midőn kormányra jutottunk, mi a közbe nem járulás elvét találtuk felállítva, mellyet minden elődink 1831 óta gyakoroltak. Elismerök a szükségét, bármi körülmény közt követni ez elvet. Franciaország érdeke, érett megfontolás 's a kamrák akarata parancsolák ezt nekünk. Előzvényeken kívül a népjog is e' mellett harezolt. Franciaország megismeré 1831ben az európai dolgok állapotát. Kötelességünk volt az elfogadott elvektől el nem térni.“ Miután még néhány szónok nyilatkozott, a kamra napirendre tért által.

Lengyelország.

Az augsb. Allg. Zeitung Bécsből köv. levelet kapott, mellyet már több lap társink is közöltek. Talán kedves lesz ön előtt most a' krakói katastrofák elmúltá után, azon napok folyamát, mik alatt az ausztriai sereg a' várost megszállva tartották, terjedelmes előadásban özsze foglalni, melly a' tényeket hiven, minden hamis hozzátétel nélkül rajzolja. En erre képesítve vagyok egy szemtanu magánlevelei által, ki azon egész idő alatt Krakóban jelen volt 's a történeteket szorosán és gondos figyelemmel kísérté. Naplójából ime következő közölök. Miután a' brüsseli 's parisi lengyel demokratai 's aristokratai forradalmi párt heves viták után özsze forradt, jel adatott egész Lengyelországban fölkelésre, melly is 1845. nov. 29kére, mint az 1830ki varsói forradalom évnapijára lón kitűzve, melly határozat azonban több oknál fogva elhalasztott. Ez idő óta legnagyobb munkásság uralkodott Galicziában 's Posen nagyhűségben a' forradalom emberei között. Krakóban évek óta már minden készen állt. Az ottani lakosság, kevés kivétellel, minden pillanatban várta a' kitörést. A' szabad állományi földnépet is mindenkép felizgatták. Számosan laktak itt, kik az 1830ki forradalomban részt vettek. Így például gróf Potocky Artur özvegyének a' szabad állományban fekvő minden jószágin az ügyviselők régóta már nem fogadtak fel más szolgálata, mint kik a' forradalmi seregben szolgáltak. A' szabad állományi közhivatalnokok legnagyobb része szinte forradalmi volt, nemkülönben mint a' magányosak tisztjei 's ezek magok. Jóllehet minden oldalról többféle jelentések érkeztek ez ügyben a' krakói kormányhoz, mégsem akart ez pusztá feladásokra határozni; bizonyítványokat pedig 's tanuk által erősített tényeket nem tudtak előhozni. Csak midőn a' poseni felföldözések kissé komolyabb színber. mutatkozának, 's midőn elvégre február utolsó felében mindinkább keresetek 's vásárlottak fegyvereket a' lázadók, a' forradalom kitörése közbeszéd tárgyá kezdé lenni 's több nemes és polgárrendű fiatal ember névtelen fenyegető leveleket kapott, miszerint Krakóból el ne távozzanak 's a' közelgő fölkeléshez csatlakozzanak — csak ekkor határozta el a' védhatalmak képviselőitől sürgetett tanács, ótalmat kérni a' Podgorceban állomásozott ausztriai sereg parancsnokától, főleg miután a' jégzajlás épen a' hidoni közlekedést elzárni fenyegetőzött. Ez időben számos Tarnow, Sandec, Bochnia, 's Wadowicz kerületi nemes látatá magát Krakóban; sokan már úgy is korábban laktak ott közölök. Febr. 18kán délelőtti 8 1/2 óra tájban lépett Krakóba Collin vezérőrnagy mintegy 1200 fővel az ausztriai seregből, és fél álgyuteleppel. Miután a' várost szemügy alá vette, rendeleteket bocsátott ki, szétosztá seregét, megszállá a' főörhelyet 's ez előtt az álgyukat felállíttatá. Jelentés érkezvén, hogy a' szabad állományban több pap lázadásra szólítá fel a' parasztokat, hogy a' falukon főleg a' potockiféle bányahelységekben kaszák és fegyvereket készíteni sietnek, Collin vezérőrnagy még azon éjjel Krzeszowicébe Bernd császár-lovas hadnagyot 22, 's Chranowba Begg hadnagyot 28 emberrel küldé. Egyszersmind parancsot kapott a' rendőrigazgató, miszerint a' Nugent ezredbeli 26 férfiból Potakowski hadnagy vezérlete alatt álló segítséggel házkutatást intézzen a' jaworznai papnál, hol elrejtett fegyvertárt sejtettek létezni. Ugyanazon nap még számos nemes érk. Galliczia különféle kerületeiből, kiknek élén gróf Bobrowski Adolf állt, 's még azon éjjel érkeztek a' krakói forradalom-pártiakkal. Itt é lón hatá-

rozva, hogy miután további halasztás a' fenforgó körülmények között lehetlen a' vállalat 's részes személyek veszélyeztetése nélkül, tüstint fogjanak a' zendülés létesítéséhez, míg tudniillik az ellenségek gyöngök 's könnyen legyőzhetőek. Különbség nélkül mindenkit, de főleg a' parasztokat kell halálbüntetéssel fenyegetések által lázadásra kényszeríteni; kit egyéb fegyverrel nem lehet, kaszákkal szükség elátni 's mindenek előtt a' papság legyen munkás közreható. Legközelebb napon eltűntek Krakóból a' nemesek 's megkezdék működéseiket. Az ausztriai residens ez alatt felszólítja a' Wadowice-kerületi kapitányt, miszerint gróf Bobrowsky Adolfnál Grojceben és Semanski Lászlónál Barnwaldban szigorú nyomoztatást intézzen 's mindkettőt tüstint fogassa el. Ezen rendszabálynak igen fontos eredménye lón. Ez gyöngíté meg a' Wadowice-kerületi lázadást 's a' fölkelők, kik e' főnökök elfogatásáról mitsem tudtak 's Babbin, Bobrote és Zator mellett a' Visztulán keresztül vágni 's amazokkal egyesülni szándékoztak, a' vidéket üresen találták 's visszaverettek. A' lázadás ezalatt 19kén az egész szabad állományban kiűtött; az izgató faluról falura menvén, a' fegyverfogható parasztok mindnyáját özszeiratták 's halál-

büntetéssel fenyegetés közben rendeltek nekik helyett, melyen bizonyos órában kaszákkal jelenjenek meg. A' felkelők febr. 20án határozták az ausztriai sereget megtámadni. Egy Müller nevű krakó-státusi barom orvos el is indult 19kén csapatostul Mogilába, az ottani polgárkatonákat a' mogilai cisterciáták által már régóta fanatizált mogilai parasztok segédelmével lefegyverezte 's lovaikat és készületeket elszedte. Egyszermind nagy tömeg pór, polgári 's nemes egyedekeket özszekevertén, miután utközben egyhaszonbérlet kirabolt, a' város felé nyomult. A' porság mindenütt halál-fenyegetéssel lón lázadásra készítve. Mihelyt tudósítást kapott e' felől a' parancsnokló tábornok, tüstint sereget küldött ki ellenök. A' külső bejárások tökéletes megszállására gyöngé levén, a' körpiacz megszállására szoritkozók 's ott várák a' megtámadást. Febr. 19kén vonatott e' téren özsze a' katonaság 's a' városba vezető két utca lehetőleg eláttatván, álgukat állított fel a' vezérőrnagy három irányban 's az előkének, örök és ezirkálókat kirendel. Mi a' latt néhány gyanus házban még nyomozások történtek, az annautzában már elkezdődött a' lödőzés; ennek következtében foglyulnégy lengyel színészt hoztak a' főörhelyre, kik

közül négyet golyó sebesít meg. Ezek kardok és pisztolyokkal 's 40 töltéssel valának ellátva, ezenkívül Sokolnickinál egy levelet találtak, melyben nejt tudósítja, miszerint ő és Ferencz fia a' főörhely 's álguk elrombolására rendeltettek. Egy más levélből pedig megtudták, mikép a' seregek megtámadtatása febr. 20kai reggeli 4 órára határozottatott. Hogy tehát a' forradalompartiak szoros özszehatásukban eltévesztessenek, tüstint félreigazitották vagy megállították ben a' városban az órákat, az utcazi lámpákat felfrisztették 's ekkép nyugalmasan várták a' megtámadást. Reggel lassankint minden utcában hallatszott a' szakasztűz, mely 4 órától 6ig felváltva tartott. Minden részen iparkodtak a' városba hatni a' felkelők. Négy ház emelet-ablakaiból élénk tüzeltek szemmeláthatólag a' vezérőrnagy 's főtisztekre irányozva, mi közben Bernd hadnagy sulyosan megsebesülve tért a' főörhelyre vissza. Potocki grófnó gazdatiszti a' lázadást egész Krzeszowiceig terjesztették, itt élire álltak 's a' lovasosztályt éjjel istállókban megtámadták. A' meg nem ölték hirtelen lóra kapván Bernd hadnaggyal a' felkelőkre rohantak. Ekkor golyó érte az utóbbit 's csak jó lóva 's egy embere szabadította meg őt. (Folyt. köv.)

25ik szám.

É R T E S Í T Ő.

1846.

Gőzhajózási jelentés.

A' cs. kir. szab. dunagőzhajózási társaság részvényeseinek f. hó 20kán tartott kisgyűlésében határozottatott, miszerint a' mult üzletévi tiszta nyereségből minden 500 ftos részvényre 15 ftnyi felül-osztalék fizetettik.

A' t. cz. előfizetők tehát 1846 martiusra szólólag

- 27 ft 30 krt. egy egész
- 13 „ 45 „ „ fél részvényre; azok pedig, kik a' szokott
- 12 „ 30 krnyi fizetést már megkapták, maradékul
- 15 „ — egy egész
- 7 „ 90 kr. fél részvényre, a' kezöknél levő szelvények általszolgáltatása mellett, a' bécsi középonti hivatalban, vagy a' pesti, pozsonyi avagy linezi ügynökségeknél átvenni sziveskedjenek.

Az első cs. kir. szabad. dunagőzhajózási társaság igazgatósága. 2-3

Hirdetés.

Melyszerint a' nagyváradi kir. kincstári uradalom részéről folyó év martius 31én tartandó nyilvános árverés utján 1ör Várad-Váralja városában tula' Peczen gyakorolható szabad koresmáltatási joga, 2or a' várbán levő kamrai uradalmi pinche folyó esztendő november 1ső napjától kezdve három folyvást tartó esztendőre fognak a' többet ígérőknek felsőbb jóváhagyás mellett,

haszonbérbe adatni, mihez képest a' bérleni szándékozők Várad - Velenczén mondott napon délelőtti órákban az igazgató királyi kamarai ügyvédi hivatal íróteremében tartandó nyilvános árverésre, az 10re 70 pftot a' 2akra pedig 5 fto ppenzben bánatpénzül magokkal hozandván meghivatnak, hol is az árverési egy szerződési feltételeket jó előre mindenkor megtudhatni. Kelt V. - Velenczén martius 1én 1846. 2-3

† Gulya-eladás. M. Bethlen János gróf ur Pestmegyébe keblezett Kis-Körös várostól egy órányira fekvő esengődi pusztáján 151 darabból álló jól telelt gulya szabad kézből eladandó. Van pedig e' gulyában 5 számos bika, 67 hasas tehén, 1. negyedfü bika, 18 negyedfü tinó, 20 negyedfü üsző, 3 harmadfü bika, 14 harmadfü tinó, 23 harmadfü üsző 's 38 rugott borjú. Az eladási feltételekről bővebben értesülhetni személyesen vagy bérmentes levél által Pesten mélt. gróf Ráday Gedeon urnál, Ócsán pedig Darányi Ignác jószágigazgatónál. 2-3

† Orvos-állomás Turkevíben.

A' nagy kun kerületbe keblezett 9000 népességű Turkevi mezővárosban egy hatszáz huszonöt váltó forinttal, tíz pozsonyi mérő búzával, ugyanannyi árpával, három öl tüzi fával, és szabad lakással ellátott orvosi állomás állitván fel: az azt elnyerni kívánók folyó évi aprilis 24kére, vagy személyesen, vagy bérmentes levél által orvosi, diplomájik 's mindenféle bizonyítványokkal a' városi tanáshoz folyamodjanak, azonban a' sebészetet is gyakorlóknak elsőbbség adatik. 3-3

Csöd kamrai ügyvédségre.

A' mármaros-szigeti királyi kamarai ügyvédi állomás 500 pft. fizetéssel, 40 pozs. mérő búzával, 100 pozs. mérő zabbal, 36 szekér szénával, 3 mázsa sóval, 20 öl tüzi fával, és szabad lakkal megürül-

vén, azok kik azt elnyerni ohajtják, szükséges bizonyítványokkal ellátandó folyamodásukat, a' mármarosi kir. kamarai igazgatóságának folyó 1846ik évi aprilis 4dik napjáig nyujtsák be. Szigeten február 17én 1846. 3-3

† Ló eladás.

Adacsi pusztán tettes özvegy Ritter Jakabné asszonyosság részéről egy telivér arabs sötét-gesztenye-pej apa-ló, legjobb idejében igen illendő áron szabad kézből eladó. —

Ugyanott 10 anyakacsa, melyek között egy egészen telivér arabs, többije pedig mind válogatott jó vértűek szinte illendő áron Ilavie ménnel fedezve vemheikkel akár egyesén akár egyszerre is megvehetőek. 3-3

Csöd ület.

A' nagyméltóságú magyar kir. udv. kincstár részéről hirdettetik: miszerint ő felsége a' bácsi Ferencz-csatornánál következendő új tiszti állomást, nevezetesen a' zombori csatornai igazgató hivatalnál egy díjas gyakornokot évenkénti 150 pftnyi segély-díjjal, a' sztnpári valamint is a' monostori beszédő hivataloknál egy egy díjas gyakornokot 120 pftnyi díjjal legkegyel-

mesebben rendszeresíteni miéltóztatott. Kik tehát ezen állások valamelyikét megnyerni kívánják, arra felszólitattak, hogy a' szükséges oskolai 's egyéb bizonyítványokkal ellátott folyamodványaik, melyekben a' honban divatozó nyelvbéli jártasság is bizonyítandó, legfeljebb f. évi mártius utóljáig a' zombori kir. kincstár igazgatóságához beadják. A' technikai előtudományyal bírónak előny adandik. 2-3

† Jószág-eladás.

Nemes Borsod és Torna megyékben, szendrő-völgyi nemesi örökös birtokom, eldődeim 's általam legjobb jogon biratva, eladó azon indokból; miután Solyom Victoria volt nőmtől törvényesen ugyan de terhes ítélet által elválasztattam, volt nőmet kielégítenem szükséges. A' birtokmennyiségét, 's hozzávalókat, úgy az árát is meg lehet tudni Miskolczon t. cz. Latrán János hites ügyvivő urnál, vagy nálam Igaron

Heves megyében. Kelt Igaron mart. 12kén 1846. Széki Székly Zsigmond m. k. több megye táblabírája. 2-3

Uj angol burgonya ültetésre. Kor a' faj ták, fehér: (karly) Coknay, Newearly) nyugot-amerikai, Early, Foreign, Early Ready. Késő f a j t á k, fehér és vörös: Schau, Nosed, Kidney, Manly, Scotts Kidney, The Champion, Late-Schor-Posates.

Ezen burgonyafajak kitünő izletes minőségöknél, valamint azon sajátáguknál fogva is, miszerint kis helyen minden földben gazdagon tenyésznek, egyáltalában igen ajánlatok, kívánatos tehát, hogy ezek magva hazánkban lehető legnagyobb mennyiségben elterjedjen. Szabott áron név és minőség szerint gumónkint kaphatók a' nevezett fajták alulirt fűszerkereskedésében. Pest, martiusban 1846.

Ugyanott kaphatni fehér angol búkkönymagot is.

Mitterdorfer János, ó-posta utca 20. sz. „a' halászhoz.“ 4-3

Áresökkenetési hirdetés.

536. sz. A' nagyméltóságú magyar kir. udv. kincstárnak f. é. február 11kén 543lik szám alatti kegyes rendelete következtében közhírré tétetik: miszerint az ujon építendő kézmárki kir. só- és 30ad épületeknek végrehajtása áresökkenetési uton történendő.

Ennek következtében azon műmesterek, kik a' fenemlített építéseket magokra vállalni szándékoznak, ezennel felszólitattaknak 1846dik évi aprilis 29kén a' kir. só- és 30ad hivatalban Kézmárkon az alább kitétt bánatpénzzel ellátva megjelenni: ugymint: Kőműves és napszamos munkáért 226 ft. Kőműves anyagok szállításáért 430 ft. Kőfaragó munkáért 41 ft. Ács-munkáért 86 ft. Ács-anyagok szállításáért 211 ft.

Asztalos munkáért	65 ft.
Lakatos munkáért	50 ft.
Kovács munkáért	20 ft.
Úveges munkáért	13 ft.
Fazekas munkáért és öntött vas-kályháért	20 ft.
Rézműves munkáért	14 ft.

Özszeven 1146 ft.

Hogyha valamely műértő, vagy mesterember az egész építést felvállalni kívánná; akkoron a' fentebb kitétt özszevet az áresökkenetéstől lefizetni köteleztetik.

Az építésekre vonatkozó tervek és költségvetések, nemkülönben az áresökkenetési és szerződési feltételek szokott hivatalos órákban a' kézmárki kir. só- és 30ad hivatalban megtekinthetők. — A' magyar k. építészeti főigazgatóság által. Budán, 1846ik évi martius 12én. 3-3

Ölfa-eladás.

A' fels. es. kir. család jószág ráczkevi uradalom főtiszti hivatala részéről ezennel közhírré adatik, hogy az uradalmi erdőben 1846^{1/2} év folytában vágatott ölfa folyó évi mártius 30kán következendő raktárakban, kedvező feltételek mellett közárverés utján eladatik és pedig: Az újfalusi raktárban 700 öl puha hasábfa „ „ 78 öl puha gömb. fa „ „ 21 öl kemény „

A' sillingi raktárban 260 kemény hasábfa „ „ 115 „ gömb. fa „ „ 600 puha hasábfa és „ „ 138 „ gömbölyűfa

Az árverés megirt napon reggeli 9 órakor kezdetik az újfalusi raktárban és folytatatik a' sillingi raktárban. — A' venni szándékozők fen kitétt helyeken szükséges bánatpénzzel ellátva megjelenni kéretnek. Kelt Promontorban, martius 8dikán 1846. 2-3

A' nmélt. magyar kir. udv. kincstár részéről hirdettetik, hogy ő felsége a' zombori k. k. igazgatóságnál egy ideiglenes írnokot évenkénti 300 pftnyi fizetéssel, és 60 pftnyi lakbérrel, természetvényben pedig 18 p. mérő kétszeres búzával és 6 öl tüzfával feláttitani legkegyelmesebben parancsolván; —

kik ezen hivatalért folyamodni kívánnak, ebbéli a' szükséges oskolai és egyéb bizonyítványokkal ellátott folyamodványaik, melyekben a' honban divatozó nyelvekben jártasság is bizonyítandó, legfeljebb folyó évi mártius 23ig a' zombori k. kincstári igazgatóságához benyujtani tartoznak. 3-3

Hirdetés.

Ó cs. ap. kir. felsége a' bánági és aradmodenai kincstári uradalmakban létező temesi, nagy-beckereki, veresezi, lippai, lugosi, oraviczi, pécskai és aradi kincstári ügyészségeken felül, még Csatádon, Szöregen, Dentán, Rékason, és Bogsányban, özszeven öt ügyészi hivatalt oly módon méltóztatott legkegyelmesebben rendszeresíteni, hogy a' temesi, lugosi és pécskai ügyészségekhez egy egy segéd, — azonkívül a' temesi ügyész mellé két írnok, a' többiekhez — pedig mindegyikéhez egy írnok, és egy hajdu adassék.

Ó cs. ap. kir. felsége a' bánági és aradmodenai kincstári uradalmakban létező temesi, nagy-beckereki, veresezi, lippai, lugosi, oraviczi, pécskai és aradi kincstári ügyészségeken felül, még Csatádon, Szöregen, Dentán, Rékason, és Bogsányban, özszeven öt ügyészi hivatalt oly módon méltóztatott legkegyelmesebben rendszeresíteni, hogy a' temesi, lugosi és pécskai ügyészségekhez egy egy segéd, — azonkívül a' temesi ügyész mellé két írnok, a' többiekhez — pedig mindegyikéhez egy írnok, és egy hajdu adassék.

Az ügyészek 600 pftnyi évi díjjal, 50 ft. írószerváltási általánnyal, szabad lakással, 80 pozs. mérő kétszeres, 104 p. m. zab, 288 mázsa széna, 6 szekér szalma, és 30 öl tüzi-fából álló ellátási díjjal; — a' temesi ügyészségi se-

géd 400 pftnyi évi díjjal, 's 150 ft. lakbérrel, — a' lugosi és pécskai segédek pedig 300 pftnyi évi díjjal, és 100 ft lakbérrel, 's mind a' három külön 25 p. m. kétszeres gabona és 20 öl tüzifa ellátási díjjal; — az aradi ügyészségi írnok 300 f. a' többi 14 írnokok pedig 200 ft. évi díjjal, és mindnyájan 48 ft. lakbérrel, 24 p. m. kétszeres búzával és 6 öl tüzfával lesznek ellátva.

Azon egyedekek tehát, kik a' fennevezett legkegyelmesebben rendszerített új hivatalok egyikét elnyerni ohajtanák, e' részben folyamodványaik az elvégzett tanulványok, eddigi hivataloskodásuk, tiszta erkölcsiségök, 's a' törvénykezéspályán szerzett ismeretükről hiteles bizonyítványokkal ellátva a' nm. m. kir. udvari kincstárnál, vagy a' temesi k. kincstári igazgatóságnál benyujtani ügyekezzenek 3-3